

gemeente Winsum

KADERNOTA

2016

Inhoudsopgave

1. Leeswijzer	3
2. Inleiding	5
3. Samenvatting voorstellen	7
4. Financieel perspectief 2016-2021	11
5. Voorstellen met een lagere prioriteit	29
6. Verkoop aandelen Enexis	31
 Bijlagen:	 33
1 Controleprotocol 2016	35
2 Normenkader 2016	41
3 Bezuinigingsmonitor	43
4 Financiële kaders voor de begroting 2017	45
5a Winsum-West : Stand van zaken	49
5b Winsum-West : Landschappelijke analyse en ontwerpmodellen	55
6 Wijzigingen op het gebied van de BBV-voorschriften	79

1. Leeswijzer

In de Kadernota 2016 geven wij u, naast diverse financiële perspectieven, een beeld van de onderwerpen die van belang zijn voor de gemeente Winsum. De kadernota is het instrument om het gehele beleid integraal af te wegen.

De kadernota laat de volgende opbouw zien:

Allereerst is na het inleidende hoofdstuk 2, is in hoofdstuk 3 een samenvatting gegeven van de opgenomen voorstellen. In hoofdstuk 4 zijn we uitgebreid ingegaan op het financiële perspectief van onze gemeente met inbegrip van de meicirculaire over onze uitkering uit het gemeentefonds, en natuurlijk over de gevolgen voor onze begrotingspositie. In het financiële perspectief hanteren we de vastgestelde begroting 2016 als uitgangspunt; daarna de (voorgenomen) besluitvorming met gevolgen voor de financiële positie.

In hoofdstuk 5 hebben we de onderwerpen genoemd waarvoor wel een voorstel is gedaan om deze op te nemen in deze Kadernota, maar die op dit moment nog geen prioriteit hebben. In hoofdstuk 6 doen we u een voorstel voor de verkoop van onze aandelen Enexis.

Er zijn 6 bijlagen aan deze kadernota toegevoegd:

In bijlage 1 wordt een voorstel gedaan voor het controle-protocol 2016. In bijlage 2 wordt een voorstel gedaan voor vaststelling van het normenkader zoals dat geldt voor de accountantscontrole. Bijlage 3 geeft inzicht in de stand van zaken rond de bezuinigingen. In bijlage 4 a en b komt Winsum West aan de orde. Bijlage 5 geeft de kaders voor de begroting 2017 weer en in bijlage 6 zijn de wijzigingen op het gebied van de BBV-voorschriften weergegeven.

Bijlagen

1. Controle-protocol 2016
2. Het normenkader zoals dat geldt voor de accountantscontrole;
3. Bezuinigingsmonitor
4. Financiële kaders voor de begroting 2017
5. a. Winsum-West: toelichting voorstel voor keuze sportlandschap en voorbereidingskrediet;
b. Winsum-West: landschappelijke analyse en ontwerpmodellen.
6. Wijzigingen op het gebied van de BBV-voorschriften

2. Inleiding

Deze kadernota is de eerste kadernota die de nieuwe coalitie van CU, GL, D66, VVD en CDA de raad aanbiedt.

In het bestuursakkoord, welke ook door de PvdA is ondertekend, en het coalitieakkoord is aangegeven dat we samen aan de slag gaan. Aan de slag met grote projecten. Wij zijn van mening dat er nu doorgepakt moet worden bij met name de centrumontwikkeling van Winsum, de realisatie van een KindZorgcentrum in Winsum en het sportgebied Winsum West. Het is nu of nooit. Over niet al te lange tijd zal er een besluit over onze bestuurlijke toekomst genomen worden. Het is dan zeer de vraag of onze ambities nog gerealiseerd kunnen worden.

Om onze ambities te kunnen realiseren is daadkracht nodig. Daadkracht van ons college, ons ambtelijk apparaat en van u als raad. We zullen samen met onze inwoners de handen ineen moeten slaan om eensgezind onze ambities voor het welzijn van onze inwoners waar te kunnen maken.

Onze financiële positie is goed. Wij hadden gehoopt dat met het aantrekken van de economie ook meer middelen uit het gemeentefonds beschikbaar zouden komen. De meicirculaire laat echter zien dat er geen extra middelen beschikbaar komen. Een krachtig optreden is daarom nodig om externe financieringsmiddelen aan te trekken. Bij onze projecten hebben we ons de ambitie opgelegd om die externe middelen te vinden. Mocht dat niet naar tevredenheid lukken, zullen we de plannen versoberen. Ook andere bezuinigingen of een OZB-verhoging sluiten wij niet uit. Dit alles om daadwerkelijk een bloeiend (winkel)centrum in Winsum, een eigentijds sportlandschap in Winsum West en een nieuw concept van een Brede School voor onze jongeren in combinatie met zorg voor onze ouderen te realiseren.

In deze kadernota geven wij een actualisatie van onze financiële positie met een vertaling van de meicirculaire met betrekking tot het gemeentefonds. Ook doen wij ook voorstellen om daadwerkelijk een start te maken met een de grote projecten.

Wij hebben met u de afspraak te streven naar materieel begrotingsevenwicht of in andere termen: een robuust financieel perspectief. Dit robuust perspectief is nodig voor een gemeente van onze omvang, in deze regio, onder deze economische omstandigheden en voor de ontwikkelingen en risico's die op ons afkomen. In deze kadernota blijft dit robuust financiële perspectief ons uitgangspunt en dat zal ook voor de begroting 2017 gelden.

Het college van burgemeester en wethouders van Winsum.

3. Samenvatting voorstellen

In deze kadernota hebben wij bij ieder voorstel waarbij een raadsbesluit wordt verwacht een kader ingevoegd met daarin genoemd het besluitpunt. In dit hoofdstuk hebben wij de te nemen besluiten samengevat:

Besluitpunt 1: Goedkeurings- en rapporteringstoleranties bij controleverklaring.

We stellen voor in te stemmen met de in bijlage 1 opgenomen goedkeurings- en rapporteringstoleranties, welke zijn gebaseerd op de omvangsbasis van de begroting:

- a. Fouten in de jaarrekening : $\leq 1\%$ = goedkeurende verklaring;
- b. Fouten in de jaarrekening : $> 1\% < 3\%$ = Verklaring met beperking(en);
- c. Fouten in de jaarrekening : $\geq 3\%$ = afkeurende verklaring; en
- d. Een rapporteringstolerantie van 10% voor de verschillende goedkeuringstoleranties

Besluitpunt 2: Vaststelling normenkader.

Voorgesteld wordt het in de bijlage 2 opgenomen normenkader voor de accountantscontrole vast te stellen.

Besluitpunt 3: Mutaties vastgesteld/vaststaand beleid

We stellen voor de bedragen zoals die zijn genoemd in de tabel "Vastgesteld beleid" op te nemen in de begroting 2016 en de daarbij behorende meerjarenschijven.

Besluitpunt 4: Mutaties Bestuursrapportage 2016-1

We stellen voor de bedragen zoals die zijn genoemd in de tabel "Bestuursrapportage 2016-1" op te nemen in de begroting 2016 en de daarbij behorende meerjarenschijven.

Besluitpunt 5: Mutatie Gemeentefonds - aantallen

We stellen voor de bedragen zoals die zijn genoemd in de tabel "Gemeentefonds – aantallen struct." op te nemen in de bij de begroting 2016 behorende meerjarenschijven.

Besluitpunt 6: Mutatie gevolgen meicirculaire Gemeentefonds

We stellen voor de bedragen zoals die zijn genoemd in de tabel "Gemeentefonds – meicirculaire" op te nemen in de begroting 2016 en de daarbij behorende meerjarenschijven.

Besluitpunt 7: Impuls centrum Winsum

We stellen voor om :

- a. een investeringsbedrag van € 1 miljoen voor de verbetering van de infrastructuur van het centrum van Winsum op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2018 en bij dit project te rekenen met een projectrente van 2%;
- b. voor dit project in de jaarschijven 2017 en 2018 beide een budget op te nemen van € 50.000 voor de dekking van de kosten van een aan te stellen centrummanager.

Besluitpunt 8: Winsum-West

We stellen voor om:

- a. in te stemmen met de verdere uitwerking van het model 'Sportlandschap';
- b. een investeringsbedrag van € 3,39 miljoen voor de aanleg van het sportpark Winsum-West op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2017;
- c. voor het jaar 2016 een investeringsbedrag van € 40.000 en voor het jaar 2017 een bedrag van € 70.000 beschikbaar te stellen voor de voorbereidingen van de realisatie van het sportpark Winsum-West.

Besluitpunt 9 : Brede school Winsum

We stellen voor om:

- a. verder te gaan met de ontwikkeling van een kindcentrum Winsum en hiervoor, naast de beschikbare middelen uit de reserve onderwijshuisvesting, een investeringsbedrag van € 2,5 miljoen op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2019;
- b. voor het jaar 2016 een investeringsbedrag van € 150.000 beschikbaar te stellen voor de voorbereidingen van de realisatie van de brede school Winsum.

Besluitpunt 10: Infrastructuur Winsum-Oost

We stellen voor om een bedrag van € 618.000 op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2017 en dit bedrag te dekken door een onttrekking te plegen aan de reserve bovenwijkse voorzieningen tot ditzelfde bedrag.

Besluitpunt 11: Instellen dekkingsreserves voor projecten

Voorgesteld wordt een viertal dekkingsreserves te vormen voor de projecten Romp-akkoord, Winsum-West, Brede school Winsum-infra en Brede school Winsum-sportzaal en deze totale storting ad € 5.551.337 te dekken door een onttrekking aan de algemene reserves. Verder wordt een dekkingsreserve voor het project Infrastructuur Winsum-Oost gevormd tot een bedrag van € 617.362 en deze storting wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve bovenwijkse voorzieningen

Besluitpunt 12: Faciliteiten raadzaal/raadsleden

Voorgesteld wordt de financiële gevolgen van de verbetering van de faciliteiten raadzaal/raadsleden (verbetering raadspresentaties en raadsuitzendingen, vervanging van de streamingsserver, aanschaf van de module "Rechten per orgaan") in de begroting 2016 en in de hieraan gekoppelde meerjarenschijven op te nemen.

Besluitpunt 13: Investerings Beheer & Onderhoud

We stellen voor om:

- a. een investeringsbedrag van € 72.000 voor de vervanging/uitbreiding van de tractie op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2017;
- b. een investeringsbedrag van € 10.000 beschikbaar te stellen voor het vervangen van een aantal machines in het jaar 2016.

Besluitpunt 14: Kosten leerlingenvervoer

Voorgesteld wordt om het budget voor leerlingenvervoer structureel met een bedrag van € 75.000 te verlagen met ingang van het jaar 2016.

Besluitpunt 15: Budget speelvoorzieningen

Voorgesteld wordt om het structurele budget voor speelvoorzieningen te verlagen met € 10.350 met ingang van het jaar 2016.

Besluitpunt 16 : Schrappen restantkredieten brandveiligheid

Voorgesteld wordt om een tweetal restantkredieten op dit gebied te verlagen tot het niveau van de werkelijk gemaakte kosten en de hieruit voortvloeiende voordelig gevolgen op te nemen in de begroting 2016 en de hieraan gekoppelde meerjarenschijven.

Besluitpunt 17: Verlaging rente kort geld naar 3%

Voorgesteld wordt de rente die berekend wordt over het financieringstekort te verlagen van 4% naar 3% en de hieruit voortvloeiende financiële gevolgen op te nemen in de begroting 2016 en de hieraan gekoppelde meerjarenschijven.

Besluitpunt 18: Extra verhoging OZB met 2% in 2017

Voorgesteld wordt om de OZB-opbrengst eenmalig met 2% extra te verhogen in het jaar 2017 en de hieruit voortvloeiende gevolgen op te nemen in de meerjarenschijven van de begroting 2016.

Besluitpunt 19: Verkoop aandelen Enexis

Voorgesteld wordt onze aandelen Enexis te koop aan te bieden.

Besluitpunt 20: Begroting 2017 - uitgangspunten

Voorgesteld wordt de genoemde uitgangspunten in bijlage 5 te hanteren bij het opmaken van de begroting 2017.

4. Financieel perspectief 2016-2021

4.1 Uitgangssituatie

De begroting 2016, met daarin de begrepen de meerjarenschijven 2017-2020, is uitgangspunt voor dit hoofdstuk. Voor het inzicht hebben we de jaarschijf 2021 toegevoegd. In de aanbiedingsbrief bij de begroting 2016 werd het onderstaande beeld (t/m 2020) van de meerjarige financiële positie geschetst:

Uitgangspunt Omschrijving	Bedrag begrotingspositie					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Begrotingspositie na Sept-circ. 2015	165.327	-39.792	188.983	197.712	369.410	369.410
Nieuw beleid						
Bijdrage Energiewacht Tour 2016	-15.000					
Evaluatie begraafbeleid	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Saldo begrotingspositie	100.327	-89.792	138.983	147.712	319.410	319.410

In de jaarschijf 2017 een tekort, maar in de jaarschijven 2018 en volgende een redelijk positief beeld.

4.2 Wat is er daarna gebeurd

December-circulaire

In december 2015 is nog een circulaire ontvangen betreffende het gemeentefonds. Vanuit deze circulaire werden wel een aantal mutaties genoemd, maar het betrof alleen maar taakmutaties. In deze circulaire gaat het om het te organiseren referendum associatieverdrag EU en Oekraïne en het betreft een aantal kleine mutaties op het gebied van de decentralisaties.

Huisvesting brandweer

Bij de oprichting van de Veiligheidsregio Groningen is de huisvesting achtergebleven bij de gemeenten. De gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio is op dit moment exclusief huisvestingskosten. De huisvestingskosten maken nog deel uit van de gemeentelijke begroting. Bij overdracht van de huisvesting aan de Veiligheidsregio verdwijnen de huisvestingslasten uit de gemeentelijke begroting. Daarvoor in de plaats komt een bijdrage aan de Veiligheidsregio voor de huisvesting.

Voor de gemeente Winsum bedraagt de huisvestingsbijdrage aan de Veiligheidsregio in 2016 € 77.000 en neemt de bijdrage af tot € 61.000 in 2018. In onze gemeentelijke begroting hebben wij voor huisvesting voor 2016 ramingen opgenomen tot een bedrag van € 91.000, en dit verder aflopend naar € 88.000 in 2018. Voor Winsum betekent dit dus een voordelig verschil welke de komende jaren toeneemt tot € 27.000 in 2018.

Uitvoering informatiebeveiliging

In de raadsvergadering van 23 februari 2016 heeft de raad een besluit genomen over de uitvoering van de informatiebeveiliging. In dit raadsvoorstel c.q. –besluit is alleen de dekking van de kosten in 2016 meegenomen. De structurele lasten zouden worden meegenomen in de kadernota. De structurele lasten van het ISMS (Information Security Management System) bedragen € 6.000. Daarnaast is het noodzakelijk om een informatiebeveiligingsfunctionaris aan te stellen. Binnen de huidige formatie van de afdeling BMW I&A is geen ruimte om deze taak in te vullen. Bij de vaststelling van het informatiebeveiligingsbeleid in de 2^e helft van 2016 zal hiervoor een definitief voorstel

worden gedaan. We stellen voor om voorlopig uit te gaan van een structureel benodigd bedrag (deel Winsum) van € 12.000 met ingang van het jaar 2017.

4.3 Beheermatige projecten

In dit hoofdstuk zijn een drietal onderwerpen opgenomen waarbij het om bestaand beleid gaat, maar ook om relatief grote bedragen met mogelijk structurele effecten. Het gaat om de meerjarige onderhoudsprogramma's van de kapitaalgoederen gebouwen en wegen en om wettelijke maatregelen op het gebied van de legionella-preventie.

Legionella-maatregelen

Om alle maatregelen uit te kunnen voeren is nog een extra bedrag van € 22.500 nodig. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten zijn in dit voorstel meegenomen.

Gebouwenonderhoud

De gemiddelde kosten van het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen stijgen met ingang van 2016 met € 145.000. Dit wordt deels veroorzaakt doordat er veel werk is doorgeschoven naar het jaar 2016 en 2017 (de kosten van 2016 en 2017 tellen mee voor het gemiddelde), maar hier staat ook een voorziening tegenover.

Feit is wel dat werkelijke onderhoudskosten met een kleine ton zijn gestegen. In het voorstel van het gebouwenonderhoud wordt voorgesteld de hogere jaarlijkse kosten jaarlijks te dekken uit de stelpost voor prijscompensatie. Met dit voorstel voorkomen we dat de meerkosten van het gebouwenonderhoud direct gevolgen heeft voor het begrotingsresultaat.

Wegenonderhoud

Uit de actualisatie van het wegenonderhoud blijkt dat, rekening houdende met een aanbestedingsvoorstel van $\pm 15\%$ de toekomstige kosten van het wegenonderhoud binnen het huidige budget kunnen worden opgevangen. Zouden we niet rekenen met een aanbestedingsvoordeel, dan is het huidige jaarlijkse budget onvoldoende van omvang. In dit voorstel wordt geen rekening gehouden met hogere jaarlijkse lasten

4.4 Mutaties bestaand beleid

Beleidsagenda BMWV Sociaal domein

In maart 2016 heeft u een besluit genomen over de beleidsagenda sociaal domein 2016. De beleidsagenda sociaal domein omvat de uitvoering van de nieuwe taken in het sociaal domein dus niet de directe zorg. Het gaat om de transitie van de taken naar de gemeenten maar ook om de transformatie om te komen tot een efficiëntere verlening van zorg. In juni 2015 is de beleidsbegroting vastgesteld voor de periode 2015 t/m 2017 op basis van de toen beschikbare kennis en informatie. Als gevolg van verbeterde inzichten en ontwikkelingen is de begroting beleidsagenda sociaal domein voor de jaren 2016 en 2017 geactualiseerd. De financiële gevolgen van de actualisatie begroting beleidsagenda sociaal domein 2016 worden meegenomen in deze kadernota.

In de kadernota 2015 is reeds meerjarig incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de beleidsagenda. Actualisatie laat zien dat voor 2016 incidentele middelen nodig zijn en vanaf 2017 sprake is van een structureel tekort. Afgezet tegen de beschikbaar gestelde middelen in 2015 loopt het tekort af van € 101.733 in 2016 naar structureel € 22.527 vanaf 2019. Daarbij wordt voorgesteld het tekort op Jeugd en WMO te onttrekken aan de reserve WMO en het tekort op Participatie te onttrekken aan de reserve WWB.

Invoering HR-21/Functiewaardering

In 2014 heeft het college besloten tot een doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie (Contourennota). Belangrijke onderdelen van deze doorontwikkeling waren het vaststellen

van een gewijzigde structuur van de organisatie (nieuw Organisatiereglement) en de overstap naar een nieuw functiewaarderingssysteem HR21. Bij de overstap naar HR21 zijn een tweetal trajecten integraal verwerkt; a. technische omzetting, b. onderhoudsronde i.v.m. gewijzigde/nieuwe werkzaamheden. Dit leidt tot hogere loonkosten.

In 2016 worden de nabetalings vanaf 1 juni 2014 tot 1 januari 2016 betaalbaar gesteld. Deze incidentele kosten bedragen € 58.870. De structurele meerkosten met ingang van 1 januari 2016 bedragen € 93.607.

Brede school Baflo

In de Kadernota 2015 is budgetruimte opgenomen voor de bouw van een Brede school in Baflo. Deze financiële ruimte was gebaseerd op een berekening gebaseerd op normen.

Tevens is rekening gehouden met de bouw van een gymzaal+, de bouw van een peuterspeelzaal en de verplaatsing van het tenniscomplex.

Uw raad heeft ingestemd met het toepassen van een projectrente voor een viertal projecten, waaronder dit project. Hoewel de rente nog niet vast ligt, gaan we in de berekeningen eerst uit van een rente van 2%. Ook bij de in de kadernota 2015 opgenomen lasten is rekening gehouden met een rentepercentage van 2%.

Uit de laatste berekening blijkt dat de investeringskosten iets lager lijken uit te vallen dan de eerdere op normen gebaseerde berekening. De effecten hiervan zijn lastig in te schatten omdat we nu spreken over een school (financiering/dekking binnen onderwijshuisvesting), een gymzaal, een peuterspeelzaal en de kleedgebouwen voor tennis in één gebouw, waarbij we niet precies weten hoe de toerekening moet zijn naar de (gesplitste) ramingen in de begroting voor wat betreft onderwijs en sport. Met andere woorden: welk deel vloeit weg in de egalisatie van de kosten van onderwijshuisvesting en welk deel raakt de gemeentelijke exploitatie. De lagere investeringskosten hebben in elk geval effect voor een aantal ramingen. Doordat de effecten voor deze niet-onderwijsramingen niet bekend zijn, hebben we ze in het overzicht niet meegenomen.

Vanuit het leefbaarheidsfonds is er een bijdrage toegezegd van € 670.000 voor de Brede school Baflo. Deze bijdrage is verwerkt in de cijfers 2015.

Romp-akkoord N361/rondweg/spoorwegovergangen

In de raadsvergadering van 10 november 2015 heeft uw raad besloten om maximaal € 2,75 miljoen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het zogenaamde Rompakkoord. Van dit Rompakkoord maken de volgende projecten integraal onderdeel uit:

- Maatregelenpakket N361
- Kortsluitverbinding Ranum-Onderdendamsterweg
- Fietsroute-plus van Winsum naar Groningen; en
- Spoorwegveiligheid

In de Kadernota 2015 zijn op voorhand de kapitaallasten van een investeringskrediet tot een bedrag van € 1 miljoen opgenomen. Deze kapitaallasten zijn ook in de begroting 2016 meegenomen. Bij de in de begroting opgenomen lasten is overigens nog gerekend met een rente van 4%. Ook bij dit project rekenen we nu met een rente van 2%.

Als we de bovengenoemde mutaties confronteren met de aanwezige begrotingsruimte, dan ontstaat het volgende beeld:

Vastgesteld beleid Omschrijving	Bedrag begrotingspositie					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo begrotingspositie	100.327	-89.792	138.983	147.712	319.410	319.410
Autonome mutaties						
Huisvesting brandweer	13.700	28.600	27.500	26.400	25.300	25.300
Informatiebeleid		-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
Saldo begrotingspositie	114.027	-79.192	148.483	156.112	326.710	326.710
Beheerprogramma's						
Legionella-maatregelen	-1.501	-2.341	-2.281	-2.221	-2.161	-2.101
Gebouwenonderhoud 2016-2020	0	0	0	0	0	0
Wegenonderhoud 2016-2020	0	0	0	0	0	0
Bestaand beleid - grote impact						
Kosten sociaal domein (BMWE)	-101.733	127.473	52.473	-22.527	-22.527	-22.527
Dekking Beleidsagenda - reserves	101.733	-127.473	-52.473	22.527	22.527	22.527
Functiewaardering/HR-21 - incident.	-58.870					
Functiewaardering/HR-21 - struct.	-93.607	-93.607	-93.607	-93.607	-93.607	-93.607
Brede school Baflo	0	0	0	0	0	0
Romp-akkoord - lasten 2,25 miljoen	0	-25.000	-63.250	-89.875	-98.750	-97.625
Romp-akkoord - dekking begroting		25.000	64.000	63.000	62.000	61.000
Saldo begrotingspositie	-39.951	-175.141	53.345	33.409	194.192	194.377

* Er is gerekend met een projectrente van 2%. Voor de Brede school in Baflo gaan we voorlopig uit van de bedragen zoals we die hebben opgenomen in de kadernota 2015.

Met het opnemen van deze maatregelen in de begroting kleuren de begrotingssaldo in de jaren 2016 en 2017 rood, maar zijn de saldi in de jaren 2018 en daarna positief.

Besluitpunt 3: Mutaties vastgesteld/vaststaand beleid

We stellen voor de bedragen zoals die zijn genoemd in de tabel "Vastgesteld beleid" op te nemen in de begroting 2016 en de daarbij behorende meerjarenschijven.

4.5 Bestuursrapportage 2016-1

In de eerste bestuursrapportage van 2016 worden niet alleen de verwachte mutaties voor het jaar 2016 meegenomen, maar ook de structurele effecten vanuit de tweede bestuursrapportage 2015. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de bestuursrapportage.

Bestuursrapportage 2016-1 Omschrijving	Bedrag begrotingspositie					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo begrotingspositie	-39.951	-175.141	53.345	33.409	194.192	194.377
BeRap 2015-2: structureel	2.909	2.909	2.909	2.909	2.909	2.909
BeRap 2016-1: incidenteel effect	-26.219					
BeRap 2016-1: structureel effect	35.401	35.401	35.401	35.401	35.401	35.401
Saldo begrotingspositie	-27.860	-136.831	91.655	71.719	232.502	232.687

Besluitpunt 4: Mutaties Bestuursrapportage 2016-1

We stellen voor de bedragen zoals die zijn genoemd in de tabel "Bestuursrapportage 2016-1" op te nemen in de begroting 2016 en de daarbij behorende meerjarenschijven.

In deze bestuursrapportage is een nadelige mutatie voor onze gemeentefondsuitkering opgenomen van € 69.000 wegens aanpassingen op aantallen. In de bestuursrapportage is dit alleen voor het jaar 2016 meegenomen. Deze effecten zijn echter structureel. Bij de berekening van de meicirculaire zijn wij uitgegaan van meer realistische ramingen voor de maatstafaantallen. Nog steeds wordt geadviseerd om voor plattelandsgemeenten uit te gaan van 50% van de geprognosticeerde landelijke aantallen. Het blijkt dat wij deze mutatie-aantallen niet halen. Landelijk wordt bijvoorbeeld een bevolkingsgroei geraamd van 0,43%; in Winsum is sprake van een bevolkingsdaling. Hetzelfde geldt voor het aantal woningen. In het volgende hoofdstuk 'Meicirculaire 2016' komen wij hier nader op terug.

De structurele effecten van de aantallen zijn als volgt:

Gemeentefonds - aantallen struct.	Bedrag begrotingspositie					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Omschrijving						
Saldo begrotingspositie	-27.860	-136.831	91.655	71.719	232.502	232.687
Gemeentefonds - aanpassing aantallen		-75.182	-66.988	-83.747	-86.780	-86.780
Saldo begrotingspositie	-27.860	-212.013	24.667	-12.028	145.722	145.907

Besluitpunt 5: Mutatie Gemeentefonds - aantallen

We stellen voor de bedragen zoals die zijn genoemd in de tabel "Gemeentefonds – aantallen struct." op te nemen in de bij de begroting 2016 behorende meerjarenschijven.

4.6 Meicirculaire 2016

Accressen

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voorvloeiend uit de trap op trap af methode wordt het accres genoemd.

De afrekening van het accres 2015 is voordelig, een plus van € 50 miljoen. De rijksuitgaven waren per saldo hoger dan gedacht, met name als gevolg van de instroom van vluchtelingen. Dit wordt verrekend in 2016.

Daarnaast is het uitkeringsjaar 2016 nadelig ten opzichte van de septembercirculaire 2015, € 117 miljoen. Dit is vooral het effect van lagere inflatie waardoor het uitgaven kader van de rijksoverheid daalt en daarmee het accres. In 2016 is er ook een positief effect door verhoogde asielinstroom, maar de daling is groter dan de stijging. In 2017 komt het weer goed met een accres van € 104 miljoen positief. Beide jaren compenseren elkaar redelijk. De meerjarentermijn is dan weer negatief ten opzichte van de septembercirculaire, in 2018 een min van € 25 miljoen, in 2019 een min van € 32 miljoen.

Bovengenoemde mutaties laten uitnamen zien. Toch zijn alle accrespercentages nog positief.

3D-taken

Met ingang van 2016 zijn de objectieve verdeelmodellen voor de WMO 2015 en Jeugdzorg van toepassing. Tevens is voor beschermd wonen als onderdeel van de WMO een verbeterd historisch verdeelmodel van toepassing.

De macrobudgetten zijn ten opzichte van de septembercirculaire 2015 gewijzigd. De belangrijkste mutaties zijn:

- De loon- en prijsbijstelling 2016 bedraagt € 160 miljoen (WMO € 57 miljoen, Jeugd € 56 miljoen, participatie € 47 miljoen). Jeugdzorg loopt met ingang van 2017 nog met € 11 miljoen op. Alle bedragen werken structureel door.
- Afschaffen ouderbijdrage Jeugdzorg € 27 miljoen
- een 7-tal centrumgemeenten voor beschermd wonen krijgen in 2016 in totaal € 10 miljoen gecompenseerd omdat het positieve verschil tussen het vernieuwde historisch verdeelmodel 2016 en het oude historische model 2015 meer bedraagt dan 5%.
- Afrekening PGB's WMO in 2016 € 16 miljoen.
- Gemeentelijke bijdrage aan de uitvoeringskosten van de SVB in 2017 € 35 miljoen (WMO € 25 miljoen en Jeugd € 10 miljoen)

De verdeling voor 2017 is in deze circulaire definitief wat betreft de maatstaven en gehanteerde aantallen. Daarmee wordt stabiliteit gecreëerd.

Groot onderhoud aan verdeelstelsel, verdiepingsonderzoek VHROSV, kosten Veiligheidsregio

Het laatste groot onderhoud aan het verdeelstelsel dateert van 1997. Een belangrijke reden voor hernieuwd groot onderhoud is de ontstane scheefgroei; de werkelijke kosten aan gemeentelijke taken zijn in der loop der tijd anders geworden dan de ijkpunten in het gemeentefonds.

Het groot onderhoud is in twee fasen doorgevoerd. In de eerste fase zijn met ingang van 2015 de clusters (vergelijk: taakvelden) logischer ingedeeld. Daarnaast zijn driekwart van de clusters voorzien van nieuwe ijkpunten op basis van kostenoriëntatie. Met ingang van 2016 zijn de resterende clusters geijkt. In een bijlage bij de uitkomsten van deze herijking van een aantal clusters wordt Winsum genoemd als een kleine voordeelgemeente (voordeel ± € 40.000). Tot heden hebben wij via de meicirculaire van 2015 alleen te maken gekregen met een korting (structureel ruim € 100.000). In de meicirculaire van 2016 is hierover niets geschreven; er wordt alleen gezegd dat de invoering van de 2^e fase zal worden meegenomen in de septembercirculaire 2016. Gelet op de eerder uitgebrachte financiële effecten per gemeente verwachten wij hiervan een behoorlijk voordeel.

De herijking beslaat 3 clusters: Werk en Inkomen (W&I), Openbare orde en veiligheid/Brandweer en Rampenbestrijding (OOV/B&R) en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en Sociale Vernieuwing (VHROSV). Bij het cluster W&I is voor ons sprake van een nadeel, bij OOV/B&R is sprake van een voordeel en bij VHROSV is sprake van een voordeel.

De grote gemeenten hebben geprotesteerd tegen de uitkomst van het onderzoek naar (sub)cluster VolksHuisvesting, Ruimtelijke Ordening en StadsVernieuwing. Het onderzoeksbureau heeft opnieuw een verdiepend onderzoek uitgevoerd en daarna opnieuw geadviseerd om met ingang van 2017 de voorgestelde verdeling conform het initiële onderzoek volledig door te voeren. Omdat reeds 1/3^e deel is ingevoerd, zou dat betekenen dat nog 2/3^e deel te gaan is. De Raad voor de Financiële Verhoudingen alsmede de commissie Financiën van de VNG adviseerden conform de onderzoekers. Het bestuur van de VNG heeft echter (op sterk aandringen van de grote steden (zijn alle nadeelgemeenten) overleg gevraagd met de fondsbeheerders. Omdat de VNG pas 18 mei advies hieromtrent uitbracht (vasthouden aan uitkomsten), was de tijd tot het uitbrengen van de circulaire te kort om hier nog resultaten van op te leveren. De verwerking geschiedt nu in de zomer waarbij de verdeeleffecten zullen worden opgenomen in de septembercirculaire 2016.

In de gemeenschappelijke regeling van de Veiligheidsregio is geregeld dat de gemeentelijke bijdrage is gebaseerd op de cluster-uitkering OOV die de gemeenten ontvangen uit het

Gemeentefonds. Doordat dit cluster voor Winsum is verhoogd is in de begroting van de Veiligheidsregio voor het jaar 2017 ook een hogere (€ 77.000) gemeentelijke bijdrage geraamd wegens deze herijking. Deze hogere bijdrage aan deze GR hebben we nog niet opgenomen in deze kadernota; hiervoor ontbreekt op dit moment de dekking. Bij de verwerking van de Septembercirculaire zal het te verwachten voordelige effect voor onze gemeente dus voor een behoorlijk deel worden gedempt door deze hogere (structurele) bijdrage aan de Veiligheidsregio.

Verhoogde Asielinstroom

In het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom is afgesproken dat de normeringsmethodiek wordt aangepast in die zin dat geld dat de rijksoverheid uitgeeft leidt tot een hogere compensatie in het gemeentefonds. Dus de toevoeging in 2015 blijft als dekkingsmiddel en werkt structureel door. Maar ook de extra geraamde bedragen voor 2016 en 2017 doen dat.

Vervolgens worden in de jaren 2016 en 2017 nieuwe middelen aan het gemeentefonds toegevoegd via een decentralisatie-uitkering 'Verhoogde asielinstroom'. Deze wordt vervolgens gedeeltelijk (2016) of geheel (2017) via de uitkeringsfactor weer uitgenomen. Macro gezien blijft er in 2016 € 136 miljoen over, in 2017 nihil. In dat laatste jaar wordt hiermee gedrag van gemeenten beïnvloed. Het effect hiervan is namelijk dat gemeenten met een gemiddelde instroom geen financieel voor- en nadeel ervaren, omdat de compensatie via de doeluitkering is als de uitname via de uitkeringsfactor. Echter, gemeenten die minder dan evenredig asielzoekers opnemen, zullen een financieel nadeel ervaren.

Helaas is de toevoeging via de doeluitkering nog niet bekend en is de uitname via de uitkeringsfactor al doorgevoerd in deze circulaire. Dat leidt tot een onevenwichtigheid; deze hebben wij voorlopig met een stelpost in de berekening opgelost.

Huishoudelijke Hulp Toelage

Deze decentralisatie-uitkering geldt voor de jaren 2015 en 2016. Doelstelling was beroepskrachten van huishulporganisaties aan het werk te houden en tevens de eigen bijdrage van patiënten te verlagen. Inmiddels is besloten deze doeluitkering structureel te maken en het budget van € 100 miljoen met ingang van 2017 toe te voegen aan de integratie-uitkering WMO 2007. De oorspronkelijke voorwaarden zijn losgelaten. De gelden kunnen ruimer ingezet worden.

Accressen 2016 tot met 2020, inclusief vergelijking ten opzichte van december/september 2015

Het beeld van de accressen is wat wisselend. De afrekening 2015 is wat hoger uitgevallen dan eerder aangenomen, het accres van 2016 is behoorlijk lager dan in september 2015 wegens een lagere inflatie maar er is ook een opwaarts effect door hogere asielinstroom en hogere studieleningen. Per saldo is het neerwaartse effect in 2016 groter dan het opwaartse effect.

Het accres van 2017 is hoger. Dit wordt vooral verklaard door een hogere loonontwikkeling dan eerder geraamd. De jaren 2018 tot 2021 blijven met wat kleinere afwijkingen in de pas.

Het lijkt er sterk op dat de in de meicirculaire opgenomen uitkeringsfactoren die gebaseerd zijn op ramingen in constante prijzen niet aansluiten bij de gemelde accressen. Deskundigen in het land hebben de stellige indruk dat indexcijfers die uit verschillende kanten in de circulaire belanden geen relatie met elkaar hebben. De beheerders van PAUW (bureau dat voor bijna alle gemeenten de software maakt/beheert voor de verwerking/analyse van de gemeentefonds-uitkeringen) adviseren gemeenten die tegen constante prijzen ramen om over te stappen op ramingen van de uitkeringsfactor tegen lopende prijzen of om correctieposten op te nemen.

Overstappen van een systeem van constante prijzen naar lopende prijzen betekent dat zowel aan de batenzijde (gemeentefondsraming) als aan de lastenzijde (stelpost prijs-/loonstijgingen) een hogere raming wordt opgenomen om de situatie in evenwicht te houden. In overleg met de toezichthouder zijn we overgestapt naar een raming in lopende prijzen, waarbij uiteraard ook de stelpost prijs- en looncompensatie cumulerend wordt verhoogd overeenkomstig de prognose bij het accres.

Aanpassing aantallen

In de bestuursrapportage 2016-1 hebben we een mutatie opgenomen wegens aanpassing van de in de begroting 2016 opgenomen aantallen inwoners, jongeren, ouderen, woningen, bijstandsontvangers, enz. enz. Door de procentuele groei van met name het aantal inwoners en woningen in de rest van Nederland en de achteruitgang van bijvoorbeeld het aantal inwoners en de "stilstand" van het aantal woningen in onze gemeente krijgen wij, naar verhouding, een steeds kleiner deel van het gemeentefonds. Zolang wij de krimp niet kunnen keren is dit een structureel beeld.

Besluitpunt 6: Mutatie gevolgen Meicirculaire Gemeentefonds

We stellen voor de bedragen zoals die zijn genoemd in de tabel "Gemeentefonds – Meicirculaire" op te nemen in de begroting 2016 en de daarbij behorende meerjarenschijven.

In financiële zin resulteert dit in het volgende :

Gemeentefonds - Mei-circulaire		Bedrag begrotingspositie					
Omschrijving		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo begrotingspositie		-27.860	-212.013	24.667	-12.028	145.722	145.907
Algemene mutaties		-704	-141.381	-3.086	3.273	28.265	14.234
Taakmutaties							
Stelpost loon-/prijsstijging			120.250	178.263	234.528	289.768	350.360
WMO-2007		28.771	59.544	59.544	59.544	59.544	59.544
Voorschoolse voorz. peuters		10.258	20.517	30.775	41.034	51.292	61.550
Verhoogde asielinstream		17.764	66.773	0	0	0	0
Sociaal domein							
WMO-2015		17.759	19.136	57.349	57.259	42.116	42.116
Jeugdzorg		61.130	-53.301	-29.784	-39.385	-33.504	-33.504
Participatie		3.131	44.497	67.505	75.589	77.203	77.203
Mutatie gemeentefonds		138.109	136.035	360.566	431.842	514.684	571.503
Aanpassingen begroting							
Opvoeren stelpost loon-/prijsstijging		0	-120.250	-178.263	-234.528	-289.768	-350.360
Verhogen budget WMO-2007		-28.771	-59.544	-59.544	-59.544	-59.544	-59.544
Voorschoolse voorz. peuters		-10.258	-20.517	-30.775	-41.034	-51.292	-61.550
Verhoogde asielinstream		-17.764	-66.773	0	0	0	0
Sociaal domein							
Verhogen budget decentr. AWBZ		-17.759	-19.136	-57.349	-57.259	-42.116	-42.116
Verho-/lagen budget decentr. Jeugdzorg		-61.130	53.301	29.784	39.385	33.504	33.504
Verhogen budget decentr. Participatie		-3.131	-44.497	-67.505	-75.589	-77.203	-77.203
Netto resultaat Mei-circulaire		-704	-141.381	-3.086	3.273	28.265	14.234
Nieuwe stand begrotingspositie		-28.564	-353.394	21.581	-8.755	173.987	160.141

Onze gunstige financiële positie is met de aanpassing wegens het structurele effect van de aantallen en de meicirculaire voor het jaar 2019 omgeslagen in een (gering) nadeel, maar is voor de overige jaren nog steeds positief.

4.7 Projecten – Nieuw

Naast de voorgaande projecten wordt er al enige tijd gesproken over een aantal nieuwe projecten. We hebben het dan over:

- Impuls centrum Winsum
- Winsum-West
- Brede school Winsum

Impuls centrum Winsum

- a. Zoals bekend komt de ontwikkeling van het Boogplein moeilijk op gang. Om dit project nu vlot te trekken stellen wij voor om nog eens een bedrag voor dit project beschikbaar te stellen. Deze gemeentelijke bijdrage gaat niet over de grond binnen het plangebied, maar over de infrastructuur van het aangrenzende gebied in het centrum van Winsum. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op het onderdeel parkeren, de herinrichting van het huidige plein maar ook de toegankelijkheid van het gebied behoeft verbetering. De kosten hiervan worden ruwweg geraamd op € 1 miljoen. In de berekening van de rentelasten zijn wij er van uitgegaan dat er wordt gerekend met een projectrente van 2%
- b. Leegstand zal zich ook in Winsum gaan voordoen: voor de komende 2 jaar naar verwachting 600-700 m² winkelvloeroppervlakte. De huidige structurele veranderingen in de detailhandel eisen, dat winkeliers, vastgoedeigenaren en gemeente gezamenlijk optrekken om een overschot aan winkelvloeroppervlakte op te lossen, de leegstand in winkelgebieden te verminderen en de leefbaarheid te vergroten. Kortom, de veranderingen in de detailhandel in goede banen leiden opdat Winsum op de kaart blijft staan als boodschappencentrum-plus.
Het Kenniscentrum Noorderruimte adviseert in haar advies over de actualisatie van de Detailhandelsvisie om voor dat proces een externe coördinator aan te stellen (een centrummanager). Het Ondernemersplatform onderschrijft dat advies. We stellen u voor om voor de beide jaren 2017 en 2018 hiervoor een bedrag beschikbaar te stellen van € 50.000.

Besluitpunt 7: Impuls Centrum Winsum

We stellen voor om :

- a. een investeringsbedrag van € 1 miljoen voor de verbetering van de infrastructuur van het centrum van Winsum op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2018 en bij dit project te rekenen met een projectrente van 2%;
- b. voor dit project in de jaarschijven 2017 en 2018 beide een budget op te nemen van € 50.000 voor de dekking van de kosten van een aan te stellen centrummanager.

Winsum-West

In 2015 is op basis van de uitgangspunten in de startnotitie voor de ontwikkelvisie Winsum West een brede verkenning onder de gebruikers in het gebied gedaan. Het resultaat is weergegeven in een keuzedocument met mogelijke ontwikkelrichtingen met daarbij globale kostenramingen. Over dit document heeft het college in juni 2015 besloten eerst de financiële consequenties verder uit te werken en aanvullend onderzoek te gaan doen naar beperktere scenario's. Het keuzedocument is als bijlage bij de kadernota 2015 gevoegd. Tijdens de behandeling van de kadernota is een motie aangenomen om bij het vervolgonderzoek ook het gebied ten westen van het Oude Diep mee te nemen. In de beantwoording van de motie op 17 maart is uitgebreid ingegaan waarom het niet wenselijk is om uit te breiden over het Oude Diep.

Eind vorig jaar en begin dit jaar is bekeken welke onderdelen voorrang moeten krijgen. Het realiseren van een gezamenlijk voetbalcomplex voor de twee voetbalverenigingen in Winsum is op dit moment het meest urgent. Samen met de provincie Groningen, Libau en de voetbalverenigingen is bekeken hoe de nieuwe plannen goed in het landschap kunnen worden ingepast. Daarbij is het gehele gebied geanalyseerd en is naar de ruimtelijke structuur en landschapswaarden gekeken. Vervolgens zijn kernkwaliteiten in het gebied benoemd. Met de inrichting van het gebied is rekening gehouden met deze kwaliteiten.

Wij hebben in bijlage 5 nadere informatie over een mogelijke uitwerking van de plannen opgenomen. Op basis van deze informatie en analyses zullen wij het ontwerpmodel sportlandschap verder gaan uitwerken.

Bij de berekening van de kapitaallasten zijn we uitgegaan van een projectrente van 2%. Het taakstellende investeringsbedrag wordt, zonder dat we exact inzicht hebben in de werkelijke kosten, voorlopig geraamd op € 3,5 miljoen. Dit bedrag is onvoldoende om het nieuwe sportpark (incl. de benodigde infrastructuur) in volle omvang te kunnen realiseren, maar we gaan er voorshands vanuit dat er externe middelen gevonden kunnen worden tot een bedrag van ongeveer € 1 miljoen (subsidies, eigen bijdrage verenigingen, zelfwerkzaamheid). Om de voorbereiding snel ter hand te kunnen nemen wordt voorgesteld om vooruitlopend op het beschikbaar stellen van het uitvoeringskrediet een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 110.000. In de besluitpunten hieronder is dit bedrag in mindering gebracht op het totaalbedrag van € 3,5 miljoen. Voor een nadere toelichting en motivatie verwijzen wij u naar de bijlage 5.

Besluitpunt 8: Sportpark Winsum-West

We stellen voor om:

- a. in te stemmen met de verdere uitwerking van het model 'Sportlandschap';
- b. een investeringsbedrag van € 3,39 miljoen voor de aanleg van het sportpark Winsum-West op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2017;
- c. voor het jaar 2016 een investeringsbedrag van € 40.000 en voor het jaar 2017 een bedrag van € 70.000 beschikbaar te stellen voor de voorbereidingen van de realisatie van het sportpark Winsum-West beschikbaar te stellen.

Brede school Winsum

Van de Brede school Winsum is alleen een benodigd investeringsomvang berekend op basis van normen. Op dat moment was er nog sprake van deelname van alle 5 Winsumer basisscholen. Inmiddels is duidelijk geworden dat 3 van de 5 scholen mee willen doen. Het oorspronkelijke investeringsbedrag benaderde de € 10 miljoen. We verwachten dat het investeringsbedrag nu zakt naar € 6,5 miljoen. Dit betreft uitsluitend het onderwijsgebouw. Er is nog niet gerekend met een eventueel sportzaal en/of andere gebruikers. We gaan voorlopig voor een nieuwe sportzaal uit van een investeringsbedrag van € 1,5 miljoen en we rekenen met een bedrag van € 1 miljoen voor de infrastructuur rond het nieuwe gebouw. Overige gebruikers betalen hun eigen deel.

In de berekening zijn we er vanuit gegaan dat het onderwijsdeel van dit project binnen de begroting van de onderwijshuisvesting kan worden bekostigd. Dit kan op redelijk korte termijn alleen door een extra dotatie in de onderwijshuisvestingsreserve te plegen tot een bedrag van € 1,2 miljoen. Met deze extra dotatie kunnen we de lasten structureel dekken uit deze reserve. We gaan er dan wel vanuit dat de boekwaarden van de te verlaten scholen kunnen worden gedekt door de verkoop van de gebouwen c.q. kavels. Hier lopen we nog wel een risico.

Eveneens uitgaande dat er externe financiering moet worden aangetrokken, gaan we er vanuit dat ook dit zal geschieden in de vorm van projectfinanciering met een rente van 2%.

Vorbereidingskrediet

Stichting De Hoven, de schoolbesturen VCPO Noord-Groningen en Lauwers en Eems hebben onderzocht of het mogelijk is om leerlingen van drie basisscholen samen onder één dak te brengen en deze te integreren met de huisvesting en dagbesteding van ouderen met dementie en revalidanten, overige kindvoorzieningen en het binnensporten van Winsum. De organisaties zijn enthousiast over de kansen en het college wil deze ontwikkeling graag ondersteunen. De haalbaarheidsstudie is afgerond en zal op korte termijn aan uw raad worden aangeboden.

Bij de betrokken organisaties is draagvlak voor het verder uitwerken van de plannen. De verdere uitwerking bestaat uit het opstellen van een programma van eisen en het maken van een schetsontwerp, het opstellen van een bestemmingsplan, het opstellen van een financieringsplan, het opstellen van ontwikkelingsplan voor planvoorbereiding en realisatie, het opstellen van een samenwerkingsplan en het opstellen van een communicatieplan. Op basis van het resultaat van de uitwerking kan besluitvorming plaatsvinden over het vervolg van de ontwikkeling.

De kosten van de genoemde werkzaamheden bedragen in totaal € 150.000. De Hoven draagt de helft van de kosten en de gemeente zal achteraf de bijdrage van De Hoven ontvangen.

Voor de vervolgstap bedraagt de raming van de kosten voor de genoemde werkzaamheden als volgt:

Procesbegeleiding	€ 20.000
Getekend driedimensionaal programma van eisen	€ 27.000
Schetsontwerp	€ 24.000
Bestemmingsplan	€ 20.000
Financieringsplan	€ 4.000
Ontwikkelingsplan planvoorbereiding en realisatie	€ 8.000
Samenwerkingsplan beheer	€ 15.000
Advisering verkeer	€ 4.000
Juridische advisering	€ 7.000
Fiscale advisering	€ 6.000
Communicatieplan	€ 5.000
Onvoorzien	€ 10.000
Totale kosten	€ 150.000

Besluitpunt 9: Brede school Winsum

We stellen voor om:

- a. verder te gaan met de ontwikkeling van een kindcentrum Winsum en hiervoor, naast de beschikbare middelen uit de reserve onderwijshuisvesting, een investeringsbedrag van € 2,5 miljoen op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2019;
- b. voor het jaar 2016 een investeringsbedrag van € 150.000 beschikbaar te stellen voor de voorbereidingen van de realisatie van de brede school Winsum.

4.8 Gevolgen BBV-wijzigingen op gebied grondexploitaties

Bij de afronding van de jaarrekening 2015 werden we geconfronteerd met de (financiële) gevolgen van gewijzigde begrotingsvoorschriften op het terrein van de grondexploitaties. Voor ons was dit relevant voor het plan Winsum-Oost. De planperiode is onder de nieuwe voorschriften beperkt tot maximaal 10 jaar. Veel opbrengsten in het plan waren gepland na 10 jaar. Overigens is deze termijn gelijk getrokken aan de geldigheid van een bestemmingsplan. Doordat veel inkomsten weg vielen uit de grondexploitatie, moesten we ook fors aan de uitgavenkant snijden om een sluitende grondexploitatie te kunnen opstellen.

Infrastructuur Winsum-Oost

De realisatie van Winsum Oost is in 2015 een stap verder gebracht met het opstellen van een stedenbouwkundig plan en een concept bestemmingsplan. Vanwege de in maart 2016 definitief uitgebrachte nieuwe notitie Grondexploitatie van de commissie BBV en vanuit goed risicomanagement is de boekwaarde in het jaar 2015 binnen het project verdeeld in een deel In Exploitatie Genomen (eerste deelplan van 50 kavels met een looptijd van maximaal 10 jaar) en een deel Niet In Exploitatie Genomen (gerealiseerde grondaankopen + bijgeschreven rente in de overige deelplannen, later te ontwikkelen).

Het in exploitatie genomen deelgebied 1 is opnieuw doorgerekend waarbij de gerealiseerde baten en lasten tot en met 2015 zijn meegenomen (de boekwaarden van deze percelen) en nieuwe ontwikkelingen zijn vertaald in de ramingen voor de komende jaren tot het einde van de looptijd van elk project. Daarbij is ook een herziening van de risicoanalyse opgesteld en zijn beheersmaatregelen benoemd. Belangrijk effect van de maatregelen is dat de aanpassing van omliggende wegen (aanpassing Trekweg en Netlaan) alsmede de aansluiting met een duikerbrug van het plan op het Winsumerdiep niet uit de exploitatie van het eerste deelplan gedekt kan worden. Voor deze investeringen dient in de komende (meerjaren) begroting een investeringskrediet te worden opgevoerd en dekking te worden gevonden voor de daaruit voortkomende kapitaallasten. Belangrijk voordeel van deze maatregel is wel dat de toename van de boekwaarde van de grondexploitatie wordt ingedamd en risico's worden beperkt. Bij de verdere voortgang van deze grondexploitatie zou bekeken kunnen worden of in de toekomst deze kosten alsnog ingebracht zouden kunnen worden in deze grondexploitatie. Op dit moment de investeringskosten geraamd op € 618.000. Voorgesteld wordt voor de afschrijvingslasten van deze investering een dekkingsreserve te vormen tot de volle omvang van het investeringsbedrag. Deze reserve kan worden gevormd door een onttrekking te plegen aan de reserve bovenwijkse voorzieningen.

Besluitpunt 10: Infrastructuur Winsum-Oost

We stellen voor om een bedrag van € 618.000 op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2017 en dit bedrag te dekken door een onttrekking te plegen aan de reserve bovenwijkse voorzieningen tot ditzelfde bedrag.

Als we de gevolgen van deze plannen gaan doorrekenen dan heeft dit de volgende consequenties:

Nieuw beleid - projecten	Bedrag begrotingspositie						
Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Saldo begrotingspositie	-28.564	-353.394	21.581	-8.755	173.987	160.141	
Projecten - nieuw beleid							
Infrastructuur centrum Winsum			-25.000	-44.500	-44.000	-43.500	*
Winsum-West	0	-127.411	-194.078	-190.501	-189.013	-186.480	*
Brede school Winsum: onderwijs				-30.000	-54.000	-53.400	*
Brede school Winsum: sportzaal				-47.917	-76.958	-76.000	*
Brede school Winsum: infrastructuur				-33.333	-52.667	-52.000	*
Infrastructuur Winsum-Oost		-20.579	-44.450	-43.627	-42.804	-41.981	
Saldo begrotingspositie	-28.564	-501.383	-241.947	-398.634	-285.455	-293.220	

* De met een oranje ster/veld gemerkt regels geven aan dat hier is gerekend met een projectrente van 2%.

De begrotingssaldi laten in alle jaren tekorten zien. In de volgende paragraaf doen we voorstellen om deze tekorten terug te dringen.

4.9 Terugdringen afschrijvingslasten

Het totale investeringsbedrag van het Romp-akkoord bedraagt € 2,25 miljoen (0,5 miljoen was al geraamd vanuit de algemene reserve), voor Winsum-West stellen we de investering voorsnag kaderstellend op "netto" € 3,5 miljoen, voor de Brede school Winsum gaan we op dit moment uit van € 2,5 miljoen (niet onderwijsdeel) en voor de infrastructuur Winsum-Oost gaan we uit van een bedrag van € 0,6 miljoen. Samen gaat het dan om een bedrag van € 8,85 miljoen.

De jaarlijkse afschrijvingslasten zijn bij het Romp-akkoord € 56.250 per jaar, van Winsum-West € 125.720, bij de Brede school Winsum (onderwijs-/niet-onderwijsdeel) € 111.250 en bij de infrastructuur Winsum-Oost € 20.580. Bij de berekening van deze afschrijvingslasten zijn we er vanuit gegaan dat het investeringsbedrag wordt afgeschreven volgens de termijnen van onze financiële verordening.

Er is een mogelijkheid om (een deel van) deze afschrijvingslasten te voorkomen, maar dan is het nodig om een bestemmingsreserve (dekkingsreserve) te vormen ter hoogte van de eerder genoemde investeringsbedragen. Deze jaarlijkse afschrijvingslasten kunnen daarna jaarlijks volledig worden gedekt door een onttrekking uit de hiervoor ingestelde reserve ter hoogte van de jaarlijkse afschrijvingslast. Deze reserve zou bijv. kunnen worden gevoed vanuit de reserve Opbrengst verkoop aandelen Essent en/of uit de Algemene reserve. De Essent-reserve heeft een omvang van ruim € 5 miljoen en de algemene reserve heeft een omvang van ± € 6 miljoen. Samen dus € 11 miljoen. In onze paragraaf weerstandsvermogen van de begroting 2016 hebben we geschreven dat de minimale omvang van onze reservepositie € 3,1 zou moeten bedragen.

Het onderwijsdeel van de Brede school Winsum kan de komende jaren niet volledig vanuit de reserve onderwijshuisvestingsvoorzieningen worden gedekt. Hiervoor is het nodig dat er minimaal een bedrag van € 1,2 miljoen vanuit de algemene reserves wordt overgeheveld naar deze bestemmingsreserve.

Als we onze “inzetbare reserves” op een rij zetten zien we het volgende :

Inzicht in feitelijke stand van de reserves

	TOTAAL	Algemene reserve	Reserve Essent	Lopende verplichtingen	Bovenwijkse voorz.	Overige reserves
Stand jaarrekening 2014 (31-dec-2014)	19.172.790	5.966.399	5.032.000	759.664	728.675	6.686.052
Minimale omvang :						
Paragraaf Weerstandsvermogen	-3.100.000	-3.100.000				
Bestaande verplichtingen	-7.445.716			-759.664		-6.686.052
Maximaal in te zetten voor projecten	8.627.074	2.866.399	5.032.000	0	728.675	0
Nog niet uitgevoerde bestedingen:						
Amendement Begraafrechten	-65.000	-65.000				
Roekenoverlast	-10.000	-10.000				
Tekort Kadernota 2015	-807.289	-807.289				
Herstel Oude Dijk	-19.100	-19.100				
Amendement Ranum-Ond.d.d.weg	-500.000	-500.000				
Personeel decentralisaties	-100.000	-100.000				
Dorpsbudgetten 2015	-30.000	-30.000				
Fietspad Mensingeweer-Baflo	-250.000	-250.000				
Brug Ripperda 2015	-30.000	-30.000				
Meerjarenbaggerplan 2015-2024	-175.000	-175.000				
Werkdrukonderzoek	-274.400	-274.400				
Frictiekosten bibliotheek	-41.150	-41.150				
Versn.afschrijving GBT-2015	-33.095	-33.095				
Verplichtingen voor 2016:						
Versnelde afschrijving (restant)	-123.341	-123.341				
Resterende bedragen voor projecten	6.168.699	408.024	5.032.000	0	728.675	0

Bij de theoretische inzetbaarheid hebben we het minimale bedrag volgens de paragraaf weerstandsvermogen ad € 3,1 miljoen, de reserve lopende verplichtingen en het bedrag aan de overige bestemmingsreserves ad € 6.686.052 buiten beschouwing gelaten.

Het totaalbedrag aan “inzetbare reserves” is hierdoor € 8,6 miljoen.

Er zijn in het verleden echter al een aantal raadsbesluiten genomen, waarbij de kosten gedekt zouden worden vanuit reserves. In bovenstaande tabel zijn deze bedragen groen gearceerd. Deze bedragen komen veelal ook voor in de jaarrekening 2015. Het inzetbare bedrag vanuit de reserves voor de vorming van dekkingsreserves gaat hierdoor omlaag tot een kleine € 6,2 miljoen. We hebben hierbij nog geen rekening gehouden met het netto-resultaat vanuit de jaarrekening 2015 (€ 4 ton positief).

Het bedrag van € 6,2 miljoen zouden we eventueel kunnen inzetten voor de dekking van toekomstige afschrijvingslasten. Hierdoor verdwijnt een groot deel van de afschrijvingslasten uit de begroting en resteren alleen de rentelasten c.q. –kosten en dit heeft dus voordelige gevolgen voor ons begrotingsresultaat.

Omvang van de investeringen

Om een beeld te hebben van de omvang van de investeringen, het volgende beeld:

	TOTAAL
Beschikbare reservebedragen	5.551.337
Relevante projecten:	
Romp-akkoord	-2.250.000
Winsum-West	-3.500.000
Brede School Winsum	-2.500.000
Tekort in de reserves	-2.698.663

In bovengenoemd bedrag van € 5.551.337 is de onttrekking van de infrastructuur Winsum-Oost (€ 617.362) in mindering gebracht op het totaal beschikbare bedrag van bijna € 6,2 miljoen.

Het zal duidelijk dat onze reservepositie onvoldoende is om voor al deze projecten een dekkingsreserve te kunnen vullen tot de volle omvang van de kosten. Dit geldt te meer nu er bij de realisatie van de Brede school Winsum in 2019 gerekend moet worden met een extra te doteren bedrag in de onderwijsreserve van € 1,2 miljoen. In totaal komen we dan een bedrag tekort van afgerond zo'n € 3,9 miljoen in onze reserves.

Als we het "vrije" deel van de reserves naar rato van de omvang van de benodigde bedragen zouden gaan inzetten voor onze projecten dan ziet onze begrotingspositie er als volgt uit :

Nieuw beleid - projecten	Bedrag begrotingspositie					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo begrotingspositie	-28.564	-353.394	21.581	-8.755	173.987	160.141

Projecten - nieuw beleid

Infrastructuur centrum Winsum			-25.000	-44.500	-44.000	-43.500	*
Winsum-West	0	-127.411	-194.078	-190.501	-189.013	-186.480	*
Brede school Winsum: onderwijs				-30.000	-54.000	-53.400	*
Brede school Winsum: sportzaal				-47.917	-76.958	-76.000	*
Brede school Winsum: infrastructuur				-33.333	-52.667	-52.000	*
Infrastructuur Winsum-Oost		-20.579	-44.450	-43.627	-42.804	-41.981	
Saldo begrotingspositie	-28.564	-501.383	-241.947	-398.634	-285.455	-293.220	

Gevolgen inzet reserves

Romp-akkoord	37.042	37.042	37.042	37.042	37.042	
Winsum-West	98.962	98.962	98.962	98.962	98.962	
Brede school Winsum: aanv. Reserve			17.623	17.623	17.623	
Brede school Winsum: sportzaal			28.040	28.040	28.040	
Brede school Winsum: infrastructuur			19.581	19.581	19.581	
Infrastructuur Winsum-Oost	20.579	20.579	20.579	20.579	20.579	
	-28.564	-344.800	-85.364	-176.806	-63.627	-71.392

Besluitpunt 11: Instellen dekkingsreserves voor projecten

Voorgesteld wordt een viertal dekkingsreserves te vormen voor de projecten Romp-akkoord, Winsum-West, Brede school Winsum-infra en Brede school Winsum-sportzaal en deze totale storting ad € 5.551.337 te dekken door een onttrekking aan de algemene reserves. Verder wordt een dekkingsreserve voor het project Infrastructuur Winsum-Oost tot een bedrag van € 617.362 gevormd en deze storting wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve bovenwijkse voorzieningen.

4.10 Overig nieuw beleid/aanvullende maatregelen

Faciliteiten raadzaal en raadsleden

Op dit gebied worden 3 voorstellen gedaan.

1. Verbetering van de faciliteiten van de raadzaal ten behoeve van raadspresentaties en raadsuitzendingen. De investeringskosten worden geraamd op € 7.000.
2. Vervanging van de streamingserver ten behoeve van raadsuitzendingen welke economisch afgeschreven is, maar de vervanging is ook noodzakelijk vanwege de gehanteerde gewijzigde streamingstechniek (kosten eenmalig € 1.000 en structureel € 1.200);
3. De aanschaf van de module "Rechten per orgaan" die het mogelijk maakt raadsleden in een besloten omgeving informatie toe te zenden (bijv. vergaderstukken presidium, audit committee, commissie bestuurlijke vernieuwing e.d., een evenementenkalender met uitnodigingen, nota's die nog niet zijn geagendeerd voor een vergadering). De toegezonden documenten/informatie kunnen raadsleden binnen fracties met elkaar delen, daarop bijvoorbeeld als fractie digitale aantekeningen te maken e.d. (kosten eenmalig € 675 en structureel € 115). Dit voorkomt het printen en verzenden van deze vaak omvangrijke stukken.

Besluitpunt 12: Faciliteiten raadzaal/raadsleden

Voorgesteld wordt de financiële gevolgen van de 3 verschillende punten in de begroting 2016 en in de hieraan gekoppelde meerjarenschijven op te nemen.

Investerings Beheer & Onderhoud

Tractie

In mei 2013 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor de aankoop van vervangend materieel voor de afgeschreven voertuigen. Op dit moment zijn de bestelwagen en de grote grasmaaier afgeschreven en aan vervanging toe. Verder is het wenselijk dat er een nieuwe bedrijfswagen extra wordt aangekocht. Dit heeft te maken met de toekomstige samenwerking met Ability. Er kan meegelift worden op het raamcontract van de gemeente Groningen. In totaal gaat het om een investeringsbedrag van € 72.000.

Aanschaf duurzame machines

We dienen zuinig te zijn op ons milieu. Maatregelen die de belasting op het milieu verminderen dienen ondersteund te worden. Het gebruik van accu's voor elektrische aangedreven gereedschap moet onderdeel zijn van de verduurzaming van de algehele organisatie. Eerst werd er in 2001 besloten om over te stappen van gewone benzine op Aspen. Aspen is geurloos en minder schadelijk voor mens en milieu. Ook verlengt het de levensduur van het gereedschap en er is minder onderhoud nodig. De aankoopprijs ligt wel hoger, maar dat weegt niet op tegen de voordelen voor mens, milieu en economie.

Om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen, willen wij graag als test een aantal elektrische materialen aankopen. Elektrisch materiaal kan opgeladen worden via onze zonnepanelen, en levert voordelen op mens en milieu. Het geeft minder lawaai overlast en het is minder zwaar, dus minder belastend in het gebruik voor personeel. In 2017 zullen nog andere opties worden onderzocht, zoals andere elektrische materialen, eventueel zitmaaiers op gas en kleine maaiers met verlengdraad of naar mulchende robotmaaiers, zodat ook het groenafval direct verwerkt wordt. De investeringskosten bedragen € 10.000.

Besluitpunt 13: Investerings Beheer & Onderhoud

We stellen voor om:

- a. een investeringsbedrag van € 72.000 voor de vervanging/uitbreiding van de tractie op te nemen in het investeringsprogramma voor het jaar 2017;
- b. een investeringsbedrag van € 10.000 beschikbaar te stellen voor het vervangen van een aantal machines in het jaar 2016.

Leerlingenvervoer

De kosten van het leerlingenvervoer zijn de laatste jaren gedaald. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het aantal leerlingen dat hier gebruik van maakt/kan maken. Daarnaast zijn er initiatieven ontwikkeld om leerlingen, al dan niet begeleid, meer met het openbaar vervoer te laten reizen. Ondanks dat het een open-einde regeling is, waarbij toetsing plaatsvindt op grond van een verordening, lijkt er voldoende ruimte om het budget met € 75.000 te verlagen.

Besluitpunt 14: Kosten leerlingenvervoer

Voorgesteld wordt om het budget voor leerlingenvervoer structureel met een bedrag van € 75.000 te verlagen met ingang van het jaar 2016.

Budget speelvoorzieningen

Na het zomerreces bespreekt u een voorstel over de speelvoorzieningen. De huidige stand van zaken van de speelvoorzieningen en het nog beschikbare budget geven aanleiding de structurele onderhoudsraming te verlagen met een bedrag van € 10.350 met ingang van het jaar 2016.

Besluitpunt 15: Budget speelvoorzieningen

Voorgesteld wordt om het structurele budget voor speelvoorzieningen te verlagen met € 10.350 met ingang van het jaar 2016.

Schrappen restantkrediet brandveiligheid

Al langere tijd is sprake van restantkredietruimte bij een tweetal projecten: brandveiligheid gemeentelijke gebouwen en brandveiligheid welzijnsgebouwen. We stellen voor de kredieten te verlagen tot het actuele uitgavenniveau. Dit houdt dat het krediet van de brandveiligheid van de gemeentelijke gebouwen verlaagd kan worden met € 178.556,87 en het krediet voor de brandveiligheid welzijnsgebouwen met € 42.252,97. Hierdoor vervallen de kapitaallasten van deze delen van de investeringen; het structurele voordeel is aflopend, maar bedraagt in 2016 € 35.330.

Besluitpunt 16: Schrappen restantkredieten brandveiligheid

Voorgesteld wordt om een tweetal restantkredieten op dit gebied te verlagen tot het niveau van de werkelijk gemaakte kosten en de hieruit voortvloeiende voordelig gevolgen op te nemen in de begroting 2016 en de hieraan gekoppelde meerjarenschijven.

Verlaging rente kort geld naar 3%

In de begroting wordt gekeken naar de financieringspositie: in welke mate zijn de activa gefinancierd met eigen dan wel vreemd vermogen. Het saldo hiertussen is het financieringssaldo; bij ons een financieringstekort. In de renteberekening wordt rente over dit financieringstekort berekend. In onze begroting rekenen wij een rente van 4% over het

financieringstekort. Feitelijk ligt de rente op het kort geld op dit moment rond de 0%; soms zelfs daar beneden. De verwachting is ook dat de rente de komende tijd laag blijft. Wij stellen daarom voor om de rente over het financieringssaldo te verlagen van 4% naar 3%. Dat is nog steeds hoger dan de feitelijke rente, maar we moeten er ook rekening mee houden dat deze rente ooit weer zal stijgen. Verlagen naar bijvoorbeeld een half procent is dan ook erg risicovol.

Besluitpunt 17: Verlaging rente kort geld naar 3%

Voorgesteld wordt de rente die berekend wordt over het financieringstekort te verlagen van 4% naar 3% en de hieruit voortvloeiende financiële gevolgen op te nemen in de begroting 2016 en de hieraan gekoppelde meerjarenschijven

Extra OZB-verhoging van 2% in 2017

In deze Kadernota geven wij prioriteit aan een aantal grote projecten. Dat is op het gebied van veiligheid (Romp-akkoord), de sport (Winsum-West) en het Onderwijs (Brede school in Winsum). Het voorzieningenniveau in onze gemeente stijgt daardoor. Wij vinden het dan ook te verdedigen om hiervoor de OZB eenmalig met een extra percentage te verhogen. De macronorm voor 2017 is 1,97%. Deze zullen wij eenmalig overschrijden.

De bovengenoemde voorstellen hebben het onderstaande effect op onze financiële positie:

Nieuw beleid	Bedrag begrotingspositie					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo begrotingspositie	-28.564	-344.800	-85.364	-176.806	-63.627	-71.392

Besluitpunt 18: Extra verhoging OZB met 2% in 2017

Voorgesteld wordt om de OZB-opbrengst eenmalig met 2% extra te verhogen in het jaar 2017 en de hieruit voortvloeiende gevolgen op te nemen in de meerjarenschijven van de begroting 2016.

Nieuw beleid						
Faciliteiten raadzaal		-4.740	-3.275	-3.205	-3.135	-1.315
Tractie	-10.250	-13.130	-12.720	-12.310	-11.900	-11.490
Duurzame machines	-1.250	-1.600	-1.550	-1.500	-1.450	-1.400
Kosten leerlingenvervoer	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Kosten centrummanager		-50.000	-50.000			
Budget speelvoorzieningen	10.350	10.350	10.350	10.350	10.350	10.350
Schrappen restantkrediet brandveiligheid	35.330	34.226	33.122	32.018	30.913	30.064
Verlaging rente kort geld naar 3%		19.900	8.655	50.810	38.780	38.780
Extra OZB-verhoging (2% in 2017)		52.000	52.000	52.000	52.000	52.000
Saldo begrotingspositie	80.616	-222.795	26.218	26.357	126.932	120.597

Conclusie nu is dat er met inbegrip van de grote projecten er een financieel plaatje kan worden getoond waarin de saldi in de jaarschijven 2020 en 2021 positief zijn. Voor het jaar 2017 is sprake van een tekort, terwijl in de jaren 2018 en volgende er sprake is van positieve begrotingssaldi.

Als we er vanuit mogen gaan dat het tekort in het jaar 2017 kan worden opgevangen door het nog niet meegenomen saldo van de jaarrekening 2015, dan zijn in feite alle jaarschijven in financiële zin sluitend.

5. Voorstellen met een lagere prioriteit

In de voorbereiding naar deze kadernota zijn er ook een aantal voorstellen gedaan welke (voorlopig) niet zijn meegenomen. We willen hier transparant over zijn en geven u onderstaand hiervan een overzicht.

Fietspad Winsum-Garnwerd/Aanpassing weg Rasquert-Den Andel

Al lang leeft de wens om een fietspad tussen Winsum en Garnwerd (Pieterpad) te realiseren. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de uitwerking is van invloed op de kosten. Wij gaan daarbij uit van de variant 'anderhalve meter fietspad'. (kosten globaal € 200.000). Ook leeft de wens om tussen Rasquert/Den Andel een fietspad te realiseren. Nader onderzoek laat zien dat een fietspad niet noodzakelijk is, maar aanpassingen van de weg wel wenselijk zijn. De kosten voor deze aanpassingen worden geraamd op € 400.000. Deze twee projecten zijn ondergeschikt aan de drie grote projecten (Centrumontwikkeling Winsum, Brede school Winsum en Winsum West). Realisatie middels eigen financiering kan dan ook pas nadat de andere projecten financieel zijn geborgd. Mogelijke heroverweging vindt plaats bij de begroting 2017.

Gladheidsbestrijding

In mei 2013 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor de aankoop van vervangend materieel voor de afgeschreven voertuigen. Ook is er een deel van het materieel voor inzet gladheidsbestrijding vervangen. Volgens het investeringsplan gladheidsbestrijding 2006 – 2015 moeten er nu twee zoutstrooiers vervangen worden. Het gaat om een grote strooier op de vrachtwagen en een getrokken zoutstrooier voor o.a. fietspaden. Tijdens het onderhoud in 2015 en de keuring is aangegeven dat de getrokken strooier dit jaar niet meer door de keuring komt. Sinds een aantal jaren is er volop aandacht voor gladheidsbestrijding op fietspaden. De fietsersbond heeft de gemeenten hiermee zelfs geccomplimenteerd. Het bedrijf Omrin heeft de afgelopen winters interessante ervaringen opgedaan met het sproeien van fietspaden. Gericht op de toekomst fietspad + van Groningen naar Winsum en de nieuwe aangelegde fietspad van Baflo naar Mensingeweer en de bestaande fietspaden is het zinvol om hier in te investeren. Voor de vervanging van deze twee machines moet gedacht worden rond de tachtigduizend euro. Ook voor deze investering gaan we in overleg met de gemeente Groningen om te bezien of wij mee kunnen liften in hun raamcontract. Voorlopig p.m. opnemen

Structureel promotiebudget

Al een paar jaar stellen we incidenteel geld beschikbaar voor wielerevenementen. Vorig jaar was al het idee voor dit soort activiteiten een structureel 'promotiebudget' op te nemen in de begroting. Vorig jaar is het daar niet van gekomen. Wij waren van plan om in deze Kadernota dit voorstel wel op te nemen. Dus een promotiebudget structureel van 15.000 euro. Gelet op onze financiële positie zien we hier voorlopig vanaf.

Publicatie P&C-producten

Een online presentatie van een P&C product zoals een begroting of jaarverslag is een veel beter alternatief voor het overbrengen van informatie dan bijvoorbeeld het aanbieden van een PDF bestand op de website. Een website bevat meer dynamiek, een goede zoekfunctie en via slim ontwerp is het veel beter mogelijk om informatie compacter, overzichtelijker en gebruiksvriendelijker te presenteren. De kosten in het eerste jaar worden geraamd op € 8.000, terwijl de structurele kosten € 5.000 bedragen. Wij zien absoluut grote voordelen, maar stellen, gelet op onze financiële positie, voor om hiertoe (voorlopig) niet over te stappen.

Uitvoering Duurzaam veilig verkeer

In het kader van "Duurzaam Veilig", vastgelegd in het uitvoerend document wegencategorisering, zijn er nog een aantal dorpen (Sauwerd, Baflo, Ezinge en Tinallinge) waarin 30 km/uur moet worden ingevoerd. Op enkele plaatsen zal hiervoor de inrichting van de weg moeten worden aangepast. Het gaat dan veelal om het uitvoeren van snelheidsremmende maatregelen, in de vorm van accentuering van kruisingsvlakken of het plaatsen van een fysieke remmer. In Baflo gaat het om onder andere om het traject Gebroeders Gootjesstraat, Willem De Zijgerstraat en Meijmaweg waarin aanpassingennodig zijn. Om kenbaar te maken dat de weggebruiker een 30 km/uur zone in rijdt zullen er ook zone-borden geplaatst moeten worden. Voor het dorp Sauwerd geldt dat er inmiddels een inloopavond is geweest waarin zowel de plannen voor bordensanering als de inrichting van de 30 km/uur zone zijn gepresenteerd. Deze plannen zijn goed ontvangen en hebben enkele reacties opgeleverd. Wij verwachten dat de hieruit te verwachten maatregelen kunnen worden meegenomen in het vastgestelde onderhoudsprogramma wegen.

6. Verkoop aandelen ENEXIS

In een ver verleden heeft Winsum (incl. rechtsvoorgangers) aan EDON (voorganger van Enexis) een achtergestelde lening verstrekt tot een bedrag van € 114.353,-. Hiervoor wordt een jaarlijkse “vaste” rentevergoeding ontvangen van 9% (= € 10.292,- per jaar).

In totaal gaat het bij Enexis om een bedrag van € 82 miljoen aan dit soort leningen. Voor Enexis is dit een hele dure financiering. Enexis een zogenaamd “gereguleerd bedrijf”. Het bedrijf ontvangt een vergoeding voor kosten van vreemd vermogen en deze vergoeding wordt bepaald door de Autoriteit Consument en Markt. De vergoeding is op basis van de marktrente. Enexis leidt als het ware verlies op een deel van het vreemd vermogen en deze verliezen lopen op (kosten blijven gelijk, terwijl de vergoeding afloopt). Enexis heeft besloten om deze dure leningen af te lossen en op de markt te herfinancieren. Dit is voor het bedrijfsresultaat van Enexis gunstig en dus ook voor de aandeelhouders. Voor ons is dit, in financiële zin, niet gunstig.

Enexis heeft de leninggevers het aanbod gedaan om het leningsbedrag per 31-12-2016 in kas of in aandelen te willen ontvangen. Daarnaast heeft zij de geldgevers, die akkoord gingen met het aanbod voor aflossing, het aanbod gedaan om de rentederving voor 3 jaar (2017-2019) ineens uit te betalen. Voor de jaren 2016-2019 hebben we dus niet te maken met een exploitatieverlies.

Enexis heeft geen aandelen “op de plank” liggen. Om aandelen te kunnen uitkeren moeten er eerst aandelen opgekocht worden. Het bedrijf heeft de leninggevers bij voorrang de mogelijkheid geboden om hun aandelen te koop aan te bieden.

Ons college is akkoord gegaan met het aanbod voor aflossing van de lening en wij hebben er voor gekozen om het bedrag in kas te ontvangen. Met dit besluit hebben wij tot 1 oktober 2016 de tijd om te besluiten of wij onze aandelen (142.116 stuks van nominaal € 1,-) wel of niet te koop willen aanbieden. De actuele waarde van de aandelen is € 31,86 (inclusief wat correcties netto € 31,35) per aandeel. Verkoop van al onze aandelen zal dus zo’n € 4,5 miljoen kunnen opleveren. Natuurlijk valt het jaarlijkse dividend (\pm € 100.000) dan weg.

Op zich geven deze aandelen een behoorlijk rendement (\pm 2,27%). Dat halen we niet bij een bank of bij schatkistbankieren. De balanswaarde van deze aandelen is echter maar € 28.000 en daarmee zou verkoop een enorm exploitatieresultaat geven. Dit resultaat kan gestort worden in een reserve en met deze reserve zou dekking kunnen worden gegeven aan bijv. de afschrijvingslasten van nieuwe investeringen. Hiermee zouden afschrijvingslasten van nieuwe investeringen (deels) kunnen worden voorkomen en daarmee kan het een bijdrage leveren aan de realisatie hiervan. Rekening houdende met een rente van 2% en een afschrijvingslast van minimaal 2,5% (40 jaar) betekent dit dat verkoop wel een gunstig effect heeft op de begrotingspositie.

Opgemerkt moet worden dat de behoefte aan aandelen bij Enexis afhankelijk is van de vraag naar aandelen. Enexis heeft geïnventariseerd hoeveel leninggevers er in principe voor open staan om aandelen te verkopen. Uit deze inventarisatie is gekomen dat, mochten wij definitief besluiten tot verkoop van de aandelen, dat wij er vanuit mogen gaan dat wij tussen de 20% en 40% van onze aandelen werkelijk zouden kunnen verkopen. Het besluit tot verkoop zal naar de huidige inzichten een opbrengst geven tussen de € 900.000 en € 1.800.000. Dit bedrag kan, onder aftrek van de boekwaarde, worden geboekt als een resultaat en daarmee worden gestort in een reserve.

Wij moeten voor 1 oktober 2016 aan Enexis bekend maken wat wij gaan doen: wel/niet onze aandelen te koop aanbieden.

De aandelen komen in bezit van de huidige aandeelhouders en dat zijn uitsluitend gemeenten en provincies. Feitelijk vloeit dit nog voort uit het eerdere besluit tot verkoop van de aandelen Essent. Het netwerkdeel is toen uitgezonderd van de verkoop aan RWE. Nu dit netwerk in handen blijft van overheidslichamen is er geen principieel argument te bedenken waarom we onze aandelen niet zouden verkopen. Daarnaast blijft het zo dat we niet alle aandelen kunnen verkopen, maar dat we alleen een nog kleiner aandeel krijgen in Enexis. Ons aandeel is nu $\pm 1/1000$ -ste deel en dat wordt met de verkoop van een deel van de aandelen nog kleiner.

Wij stellen u voor in te stemmen met ons voornemen om onze aandelen te koop aan te bieden.

In de loop van oktober van dit jaar wordt duidelijk welk deel daadwerkelijk verkocht kan worden.

Onderstaand een berekening van het mogelijke effect van deze verkoop:

Mogelijke impact verkoop aandelen Enexis

	Huidig	VERKOOP	
		Minimaal 26%	Maximaal 39%
Aantal aandelen Winsum	142.116	36.950	55.425
Dividenduitkering per aandeel 2015	0,7449116	0,7449116	0,7449116
Totaal dividend 2015	€ 105.864	€ 27.525	€ 41.287
Inkomstenderving (structureel)		€ 27.525	€ 41.287
Koers waartegen wordt verkocht		31,35	31,35
Opbrengst verkoop aandelen:		1.158.388	1.737.581
AF: huidige boekwaarde	€ 28.423	-7.390	-11.085
Eenmalig resultaat verkoop exploitatie		1.150.997	1.726.496
Dit bedrag wordt gestort op de bankrekening; we rekenen met 0,5% rente; dit bedrag hoeven we niet te lenen. Bedrag gaat naar reserves. Rente is laag ingeschat.		5.755	8.632
Met dit bedrag in de algemene reserve kunnen we een dekkingsreserve vormen ter voorkoming van afschrijvingslasten van (nieuwe) investeringen			
Uitgaande van een afschrijvingstermijn in 40 jaren:		28.775	43.162
Uitgaande van een afschrijvingstermijn in 20 jaren:		57.550	86.325
Netto voordelig resultaat	minimaal	€ 7.005	€ 10.508
Netto voordelig resultaat	maximaal	€ 35.780	€ 53.670

Als we met de verkoop (deels) kunnen voorkomen dat we een geldlening moeten sluiten wordt het rente-effect nog wat groter.

Besluitpunt 19: Verkoop aandelen Enexis

Voorgesteld wordt onze aandelen Enexis te koop aan te bieden.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Controleprotocol 2016

Inleiding

Bij besluit van 11 januari 2011 heeft de gemeenteraad aan Deloitte Accountants B.V. opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 213 Gemeentewet voor de gemeente Winsum uit te voeren. Het betreft de controle van de boekjaren 2011 tot en met 2014 met twee keer een verlenging van de controle van resp. het boekjaar 2015 en 2016.

In het Controleprotocol 2016 worden nadere aanwijzingen gegeven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapportagetoleranties voor de controle van de jaarrekening 2016.

Object van controle is de jaarrekening 2016, en daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Winsum. De controle van de specifieke uitkeringen, die vallen onder het beginsel van SiSa (Single information Single audit), maakt in principe ook deel uit van de controle van de jaarrekening. De verantwoordingsinformatie van de specifieke uitkeringen staat opgenomen in een bijlage bij de jaarrekening.

Controlekader

Zoals in art. 213 Gemeentewet is voorgeschreven, is de accountantscontrole op de jaarrekening gericht op het afgeven van een oordeel over onderstaande aspecten:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit accountantscontrole decentrale overheden - Bado);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de regels die bij of krachtens AMvB worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 GW (Besluit accountantscontrole decentrale overheden) alsmede de uitgangspunten en standpunten van de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de aanwijzingen en beroepsvoorschriften van het NBA bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Bado, dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen 'in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen'.

Goedkeurings-, rapportage- en SiSa-toleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daar op in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening, en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten, lasten, balansmutaties en financiële beheershandelingen. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten, en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties, systeemgerichte controles, statistische deelwaarnemingen, extrapolaties, etc. Alleen fouten in de jaarrekening en onzekerheden in de controle boven een vastgesteld percentage van de totale lasten van de gemeente leiden tot een niet-goedkeurende controleverklaring. Dit wordt bepaald met behulp van de goedkeurings- en rapportagetoleranties.

In het Bado zijn minimeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De gemeenteraad is vrij om de goedkeuringstoleranties scherper vast te stellen dan de minimeisen voorschrijven.

Voor de gemeente Winsum zijn de volgende **goedkeuringstoleranties** van toepassing:

Strekking controleverklaring				
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelsonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

De goedkeuringstoleranties zijn gerelateerd aan de zogenaamde omvangbasis, die gelijk is aan de totale lasten van de gemeente (de geraamde lasten van de programma's in de actuele begroting 2016). De omvangbasis voor 2016 bedraagt ruim € 32.914.288 (cijfers 28 januari 2016). Toepassing van de toleranties wijst uit dat een goedkeurende strekking van de controleverklaring mogelijk is tot:

- een totaalbedrag van € 329.142 aan fouten in de jaarrekening 2016
- een totaalbedrag van € 987.426 aan onzekerheden.

Voor de rapportage van de accountant in het Rapport van bevindingen gelden **rapporterings-toleranties**. Om goed invulling te kunnen geven aan haar controlerende taak, maar tegelijk niet teveel in details te treden, kiest de gemeenteraad ervoor om een rapportagetolerantie van 10% te hanteren, op basis van de hierboven genoemde goedkeuringstoleranties. Voor de controle van de jaarrekening van 2016 betekent dit, dat de accountant fouten tot € 32.914 en onzekerheden tot € 98.742 *niet* zal rapporteren in het Rapport van bevindingen.

Ten aanzien van geconstateerde fouten bij de specifieke regelingen die in het kader van de SiSa moeten worden verantwoord, zijn de volgende rapporteringstoleranties voorgeschreven¹:

- € 12.500, = indien de lasten lager of gelijk zijn aan € 125.000, =
- 10% indien de lasten groter dan € 125.000, = en kleiner of gelijk zijn dan € 1.000.000, =
- € 125.000, = indien de lasten groter zijn dan € 1.000.000, = .

¹ Artikel 5, vierde lid, Bado

Criteria rechtmatigheidscontrole

Bij de rechtmatigheidscontrole worden de financiële beheershandelingen die aan de baten, lasten en balansmutaties ten grondslag liggen aan de volgende criteria getoetst: het voorwaardencriterium, begrotingscriterium en het M&O-criterium (misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium).

- **Voorwaardencriterium**

Bij de toetsing aan het voorwaardencriterium controleert de accountant of de financiële beheershandelingen rechtmatig (dus in overeenstemming met de wet- en regelgeving) zijn verricht. De financiële beheershandelingen worden alleen aan die bepalingen getoetst, waarvan de toepassing direct leidt tot financiële gevolgen die als baten, lasten en / of balansmutaties in de jaarrekening dienen te worden verantwoord. Concreet betekent dit dat toetsing plaatsvindt aan de bepalingen omtrent het recht, de hoogte of de duur van financiële overdrachten en transacties.

Om dit mogelijk te maken is er een overzicht opgesteld van de voor de gemeente Winsum geldende externe en interne wet- en regelgeving met bepalingen over de financiële beheershandelingen, het zogenaamde **normenkader**. Het normenkader dient voor elk controlejaar te worden geactualiseerd op basis van nieuwe wet- en regelgeving. Het normenkader wordt tevens afgestemd op de inhoud van de CVDR (Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving).

Van de externe wet- en regelgeving zijn alleen die wetten en regels van belang die bepalingen bevatten met betrekking tot financiële beheershandelingen. Alle gemeentelijke verordeningen, voor zover die bepalingen bevatten met betrekking tot financiële beheershandelingen, maken ook onderdeel uit van het normenkader. Andere besluiten van de gemeenteraad (niet zijnde verordeningen), met een kaderstellend karakter en die bepalingen bevatten met betrekking tot financiële beheershandelingen, dienen tevens onderdeel uit te maken van het normenkader. Met de dualisering is een scherpere grens getrokken tussen bevoegdheden die de gemeenteraad toebehoren, en bevoegdheden die het college toebehoren, waarbij de controlerende rol bij de gemeenteraad is neergelegd. Voor de accountantscontrole betekent dit dat de voorschriften die het college uitvaardigt (interne regelgeving) niet onder het rechtmatigheidsoordeel vallen.

Het Normenkader 2016 is in een aparte bijlage bij dit document opgenomen.

- **Begrotingscriterium**

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten, zoals weergegeven in de jaarrekening, hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is er – voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft - mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad, zoals geregeld in de Gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang, in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, en/of wordt gecompenseerd door, aan de lasten gerelateerde, hogere inkomsten. Het bepalen of, respectievelijk welke, begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de gemeenteraad.

Ten aanzien van rechtmatigheid van begrotingsoverschrijdingen heeft de gemeenteraad bij besluit van 8 februari 2005 het volgende vastgesteld:

- In de jaarrekening presenteert het college een overzicht² van alle begrotingsoverschrijdingen op deelprogramma-niveau, uitgesplitst naar lasten en baten;
- Overschrijdingen van € 20.000 of meer, of overschrijdingen van 25% of meer, zullen worden voorzien van een uitgebreide toelichting conform de indeling van het NIVRA³ voor wat betreft de onderscheiden soorten begrotingsoverschrijdingen;
- Voor overschrijding van investeringskredieten wordt eenzelfde als hierboven vermelde werkwijze gehanteerd.

- **M&O-criterium**

Het M&O-criterium (Misbruik & Oneigenlijk gebruik) houdt in dat de accountant zal nagaan of de gemeente over voldoende interne procedures beschikt die opzettelijk misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidies, uitkeringen of bijdragen ondervangen en die voorkomen dat door het niet juist, volledig of tijdig verstrekken van gegevens een te laag bedrag aan heffingen wordt betaald.

Uitgangspunt daarbij is dat binnen de belangrijkste procedures reeds (informeel) adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording. In november 2006 is een nota inzake de bestrijding en voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik ter kennisgeving aan de gemeenteraad voorgelegd.

Rapportage door accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant als volgt:

- **Verslag van bevindingen**

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt van de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de gemeenteraad. Het verslag van bevindingen wordt voor verzending aan de gemeenteraad door de accountant aan het college voorgelegd met de mogelijkheid voor het college om op deze stukken te reageren. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financieel beheer, en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht, gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.). Fouten of onzekerheden die de rapportagetolerantie, als bedoeld in hoofdstuk 2 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

- **Controleverklaring**

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. De controleverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de, door het college van burgemeester en wethouders opgestelde, jaarrekening kan vaststellen.

- **Managementletter**

In de tweede helft van elk jaar wordt door de accountant een zogenaamde interimcontrole over het lopende boekjaar uitgevoerd. Van belang zijn de onderwerpen (niet limitatief): mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen en rechtmatigheid. Over de

² Het college noemt in het overzicht van begrotingsoverschrijdingen ook de kwalificatie van de overschrijding op basis van de in de 'Kadernota Rechtmatigheid 2015' van de Commissie BBV opgenomen soorten begrotingsoverschrijdingen en hun consequenties

³ De aanbevolen indeling van begrotingsoverschrijdingen van het toenmalige NIVRA, is overgenomen door de Commissie BBV in haar 'Kadernota Rechtmatigheid 2015'.

uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht, de Management-letter, waarin de bevindingen van de accountant zijn opgenomen. De organisatie geeft vervolgens aan hoe en op welke termijn deze bevindingen opgelost kunnen worden. Deze verbeteringsprocessen vallen onder verantwoordelijkheid van het lijnmanagement.

- **Raadsbrief**

De raad wordt door de accountant via de Raadsbrief geïnformeerd over de bevindingen van de interimcontrole. In dit document worden ook de specifieke aandachtspunten opgenomen die het auditcommittee de accountant heeft meegegeven.

Besluitpunt 1: Goedkeurings- en rapporteringstoleranties bij controleverklaring.

We stellen voor in te stemmen met de volgende goedkeurings- en rapporteringstoleranties, welke zijn gebaseerd op de omvangsbasis van de begroting:

- a. Fouten in de jaarrekening : $\leq 1\%$ = goedkeurende verklaring;
- b. Fouten in de jaarrekening : $> 1\% < 3\%$ = Verklaring met beperking(en);
- c. Fouten in de jaarrekening : $\geq 3\%$ = afkeurende verklaring; en
- d. Een rapporteringstolerantie van 10% voor de verschillende goedkeuringstoleranties

Programma's	Specifieke activiteit	Externe regelgeving (financieel)	Gemeentelijke regelgeving (financieel)
Bestuur en organisatie	Algemeen middelenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Besluit accountantscontrole decentrale overheden • Besluit Begroting en Verantwoording • Wet HOF • Wet Openbaarheid Bestuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening ex art. 212 GW: financiële verordening • Verordening ex art. 213 GW: controle • Verordening rekenkamerfunctie • Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning, incl. wijz. art. 8 • Verordening fractie-assistenten gemeente Winsum 2015 • Algemeen Mandaatbesluit Winsum • Ondermandaatbesluit 2014 • Mandaat inkoop regionale jeugdzorgtaken • Mandaatstatuut afdeling Sociale Zaken • Gedragscode bestuurlijke integriteit • Algemene subsidieverordening 2011
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Ambtenarenwet • Wet op ondernemingsraden • ARBO-wet en -besluit • Fiscale wetgeving • Wet poortwachter • Sociale verzekeringswetten • Tabakswet • Flexwet • WOBOT • Wet Minimum loon/minimum vakantietoelage • Wet Normering Topinkomens • Pensioenwetgeving 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezoldigingsverordening • Sociaal statuut • CAR/UWO • Organisatiereglement gemeente Winsum 2014 • Consignatiegeling 2010 • Gedragscode ambtenaren • Procedureregeling organieke functiebeschrijving en -waardering • Verordening rechtspositie wethouders, raadsleden 2010
	Inkopen en contractbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Europese Aanbestedingsregels • Aanbestedingswet 2012 • Mededingingswet • Wet BTW Compensatiefonds • Wet op de omzetbelasting • Wet Markt & Overheid • Wet BIBOB 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening groenonderhoud • Verordening op het alleenrecht inkoop ICT
	Publieke dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Regeling grondslag heffing Nederlandse ID-kaart • Wet basisregistratie personen • Wet rechten burgerlijke stand 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening 2016, incl. tarieventabel
Financiën	Treasurybeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Schatkistbankieren • Wet Financiering Decentrale overheden • Financiering Decentrale overheden • Regeling Uitzettingen en Derivaten 	<ul style="list-style-type: none"> • Treasurystatuut • Uitvoeringsregeling Treasury 2015
	Heffingen en belastingen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet inzake rijksbelastingen • Invorderingswet 1990 • Uitvoeringsregeling invorderingswet • Wet waardering onroerende zaken • Wet op de lijkbezorging 	<ul style="list-style-type: none"> • Besluit kwijtschelding 2013 • Aanwijzingsbesluit heffingsambtenaar • Mandaatbesluit heffingsambtenaar • Aanwijzingsbesluit invorderingsambtenaar • Verordening Onroerende Zaak Belasting 2016 • Verordening Roerende Zaak Belasting 2016 • Nota begraven en begraafplaatsen in de gemeente Winsum • Verordening op lijkbezorgingsrechten 2016, incl. tarieventabel • Verordening op heffing en invordering marktgelden 2016
Woon- en leefomgeving	Openbare orde en veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Winkeltijdenwet • Bouwbesluit • Drank- en horecawet • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen Plaatselijke Verordening 2011, wijziging 2013
	Brandweezorg en rampenbestrijding	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet gemeenschappelijke regelingen • Wet veiligheidsregio's 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen
	Verkeer en vervoer	<ul style="list-style-type: none"> • Wegenwet • Wegenverkeerswet 1994 • Besluit administratieve bepalingen wegverkeer • Wet Personenvervoer • Wet BDU verkeer en vervoer • Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï • Uitvoerings- en beleidsregel BDU verkeer en vervoer • Scheepvaartverkeerswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Wegenbeheerplan 2011-2015 • Woonschepenvverordening
	Volkshuisvesting en beheer gemeentelijke panden en accommodaties	<ul style="list-style-type: none"> • Wet bevordering eigen woningbezit • Huisvestingswet • Huisvestingsbesluit • Woningwet • Leegstandswet • Huurwet • Huursubsidiewet • Huurprijzenwet woonruimte • Pachtwet • Bouwbesluit 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarievenverordening buitensportaccommodaties • Tarievenverordening overdekte sportaccommodaties • Verordening Starterslening gemeente Winsum • Welstandsnota • Bouwverordening 2014

Programma's	Specifieke activiteit	Externe regelgeving (financieel)	Gemeentelijke regelgeving (financieel)
Woon- en leefomgeving	Milieu	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Milieubeheer • Waterwet • Wet gemeentelijke watertaken • Wet Bodembescherming • Wet gemeenschappelijke regelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening heffing en invordering rioolheffing 2016 • Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen
Ruimtelijke structuur	Ruimtelijke ordening en grondbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet ruimtelijke ordening • Besluit op de ruimtelijke ordening • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht • Besluit omgevingsrecht • Regeling omgevingsrecht 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsnotitie uitgifte van openbare ruimte • Exploitatieverordening • Procedureverordening tegemoetkoming planschade 2010
	Groenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Boswet • Flora- en faunawet 	<ul style="list-style-type: none"> • Bomenbeleidsplan 2012-2021
Dorps- en plattelands-economie	Economie	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet bestuursrecht • Wet Investerings stedelijke vernieuwing (ISV) 	<ul style="list-style-type: none"> • Marktverordening • Verordening reclamebelasting 2014
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	Algemeen welzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene wet bestuursrecht • Welzijnswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidiebeleid welzijn gemeente Winsum 2007
	Maatschappelijke ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • Wet maatschappelijke ondersteuning • Besluit maatschappelijke ondersteuning 	<ul style="list-style-type: none"> • WMO beleid 2015-2018 • Verordening Maatschappelijke ondersteuning Winsum 2015 • Nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2015 BMWE-gemeenten
	Jeugd	<ul style="list-style-type: none"> • Wet op de jeugdzorg • Wet publieke gezondheidszorg • Besluit publieke gezondheidszorg 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsplan Jeugdhulp BMWE-gemeenten 2015-2018 • Verordening Jeugdhulp gemeente Winsum 2015 • Nadere regels jeugdhulp gemeente Winsum 2015
	Volksgezondheid	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Publieke Gezondheid • Wet gemeenschappelijke regelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg
	Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Wet primair onderwijs • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet educatie- en beroepsonderwijs • Wet op de expertisecentra • Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2016 • Wet Oke • Leerplichtwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening leerlingenvervoer gemeente Winsum 2015 • Verordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs 2015
	Cultuur	<ul style="list-style-type: none"> • Wet op het specifiek cultuurbeleid • Monumentenwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Notitie Schetsen cultuurbeleid • Erfgoedverordening 2012 gem. Winsum
	Sociale zaken en werk	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten • Wet IOAW • Wet IOAZ • Participatiewet • Wet op het kredietbeheer • Besluit tijdelijke specifieke uitkering Schuldhulpverlening • Vreemdelingenwet • Wet inburgering • Besluit Inburgering • Regeling inburgering • Wet Kinderopvang 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening afstemming Participatiewet, IOAW, IOAZ BMWE 2015 • Verordening individuele inkomensvoorziening Participatiewet BMWE 2015 • Verordening individuele studietoelagen Participatiewet BMWE 2015 • Verordening loonkostensubsidie Participatiewet BMWE 2015 • Verordening tegenprestatie Participatiewet BMWE 2015 • Verordening verrekening bestuurlijke boete Participatiewet BMWE 2015 • Verordening re-integratiewet BMWE 2015 • Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet BMWE 2015 • Verordening Wet Inburgering 2010 • Verordening Wet Kinderopvang

Bijlage 3 Bezuinigingsmonitor

Actualisatie bezuinigingen

In onderstaande tabel een overzicht van de stand van de bezuinigingsvoorstellen tot dit moment. De taakstelling omvatte een bedrag van bijna € 1.180.000. Deze taakstelling is door een aantal besluiten (kadernota 2015 en begrotingsbehandeling 2015 en 2016 voor wat betreft OZB en de begraafrechten) verlaagd tot € 1.070.00. Hiervan is inmiddels een bedrag van € 952.000 daadwerkelijk ingevuld. Er staat nog een bedrag van bijna € 118.000 open voor een drietal onderwerpen: inkoop samenwerking/organisatie, sport en de volière in Obergum.

		2013	2016	2016	2017	2018	2019
Beslisnr	Boekingsomschrijving	Taakst.	Gerealiseerd	Nog te realiseren	Taakst.	Taakst.	Taakst.
24	Controle gebruiksvergunningen	-10.000	-10.000	0	0	0	0
25	Onderhoud wegen (met Correctie)	-40.000	-40.000	0	0	0	0
26	Onderhoud beschoeiingen	-40.000	-40.000	0	0	0	0
27	Milieu-communicatie	-1.000	-1.000	0	0	0	0
28	Groenkwaliteit	-80.000	-80.000	0	0	0	0
30	Nota begraven	0	0	0	0	0	0
31	Nota lokale heffingen - titel 1	-81.833	-81.833	0	0	0	0
32	Kwijtschelding in bel.opbrengst	-87.973	-87.973	0	0	0	0
33	OZB-verhoging extra 2,75%	-197.215	-197.215	0	0	0	0
35	Kostendekkendheid weekmarkt	-690	-690	0	0	0	0
36	BMW-samenwerking	0	0	0	0	0	0
37	Inkoop samenwerking/Organisatie	-305.000	-246.000	-49.000	-59.000	-59.000	-59.000
40	minder tractie ivm fte-aanpassing	-8.000	-8.000	0	0	0	0
41	Abonnementenbeheer	-10.000	-10.000	0	0	0	0
42	Duurzaam kopieerbeleid	-1.000	-1.000	0	0	0	0
43	Openbare verlichting	-2.000	-2.000	0	0	0	0
44	Onderhoud geluidmeter	-2.969	-2.969	0	0	0	0
45	Onderh.sportveld Den Andel	-1.000	-1.000	0	0	0	0
46	Jumelage	-1.800	-1.800	0	0	0	0
47	Rekenkamercommissie	-14.000	-14.000	0	0	0	0
48	Trouwen in gemeentehuis	-3.100	-3.100	0	0	0	0
50	Verkoop aula Winsum	-6.226	-6.226	0	0	0	0
52	Sport	-69.309	-11.990	-9.454	-28.590	-57.319	-57.319
54	Carillon Baflo	-3.631	-3.631	0	0	0	0
55	Onderhoud particul.begraafplaatsen	-5.000	-5.000	0	0	0	0
56	Breedtesport	-8.000	-8.000	0	0	0	0
57	Groninger Bedrijfslocaties	-2.519	-2.519	0	0	0	0
58	Hertenkamp	-1.194	-1.194	0	0	0	0
60	Toren NH-Kerk te Baflo	-4.882	-4.882	0	0	0	0
Motie	Taakstellende verlaging	-80.000	-80.000	0	0	0	0
TOTAALTelling		-1.069.941	-952.022	-58.454	-89.190	-117.920	-117.920

Met een kleurarcering hebben wij aangegeven wat onze verwachtingen zijn omtrent de volledige realisatie van de bezuinigingstaakstelling van een kleine € 1,1 miljoen. Onderstaand zullen wij ingaan op de oranje cellen in de kolom "Nog te realiseren".

Invulling inkoop samenwerking

De taakstelling is al voor een deel ingevuld. Er staat voor het jaar 2016 nog een bedrag open van € 49.000,- en voor 2017 een bedrag van € 59.000. Wij verwachten dat het niet eenvoudig zal worden om het nog openstaande bedrag voor de jaren 2016/2017 te gaan invullen. Met name bij aanbestedingen in de infrastructuur (wegenonderhoud, baggeren, openbare verlichting) vinden er doorgaans (flinke) aanbestedingsvoordelen plaats. Deze voordelen blijven echter binnen de betreffende producten.

Sportaccommodaties

De voorbereidingen voor de invulling van de bezuinigingsopdracht zijn in 2015/2016 opgepakt, maar zijn niet afgerond. Inmiddels is er een eerste concept voor aanpassing van de tarievenverordeningen. Wij hebben u daarover op 16 juni nader geïnformeerd. We gaan binnenkort in gesprek met de verenigingen voor het bespreken van de voorstellen. Voor sommige verenigingen zullen de gevolgen ingrijpend zijn. We zullen de verenigingen dan ook de tijd moeten geven om in te spelen op de nieuwe situatie en hiervoor op voorhand voor een groeipad van 3 jaar uit te gaan. In de daadwerkelijke uitwerking van de voorstellen zullen wij uw raad hiervoor een model voorleggen.

Totaalbeeld

In het schema staat het totaalbedrag op € 1.069.941. Uiteindelijk verwachten we dit bedrag, met uitzondering van de thans geschrapte voorstellen, in 2018 te kunnen realiseren. Tot en met nu is er een bedrag van € 952.000 gerealiseerd. Van het nog openstaande bedrag van € 118.000 zou er in 2016 een bedrag van € 58.454 moeten worden gerealiseerd.

Het totaal nog in te vullen bezuinigingsbedrag bestaat uit:

Inkoop samenwerking:	€ 59.000;
Sport:	€ 57.000.

Bijlage 4 Financiële kaders voor programmabegroting 2017

In deze bijlage zijn de richtlijnen en uitgangspunten opgenomen met een

- a) technisch administratief karakter en richtlijnen; en uitgangspunten die een meer
- b) beleidsmatig karakter hebben.

Richtlijnen en uitgangspunten

De kaders hebben betrekking op zowel de budgettaire als de vermogenspositie. De financiële kaders zijn onder meer vastgelegd in de 'Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Winsum'.

Voor de opstelling van de begroting en meerjarenramingen gaat het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) uit van een sluitend perspectief. Om tot een sluitend perspectief te komen zijn keuzes onvermijdbaar. Om tot een goede afweging en besluitvorming te kunnen komen wordt voor de opstelling van de Kadernota en de Begroting een aantal richtlijnen en uitgangspunten geformuleerd. Deze worden door de organisatie gehanteerd bij het aanreiken van de noodzakelijke gegevens.

a) Richtlijnen en uitgangspunten met een technisch/administratief karakter

Looncompensatie

In principe wordt, voor de raming van de loonontwikkeling 2017, de laatst vastgestelde cao als basis voor de berekeningen gehanteerd. Dit betreft echter voor de gemeenteamttenaren een cao met een geldigheidsduur tot 1-mei-2017. Per 1 januari 2017 stijgen de lonen nog met 0,4%. Dat maakt dat het lastig is om een juiste raming op te stellen voor het volledige jaar 2017. Voor de begroting 2017 gaan we uit van dit laatst vastgestelde cao-loon met daarop een stijging in verband met de eventuele werkelijke periodieke verhogingen.

Prijscompensatie

Voor de samenstelling van de begroting 2017 stellen wij voor om bij de ramingen uit te gaan van een prijsontwikkeling van 0% voor zowel de exploitatie als bij investeringen. Dit betekent dat er feitelijk een bezuiniging plaatsvindt op de budgetten. Immers, de prijsstijgingen worden niet gecompenseerd door een verhoging van de budgetten.

Over de jaren 2012-2016 is de inflatiecorrectie alleen als daar de noodzaak voor was op de gemeentelijke budgetten toegepast. In verband met de onzekerheden over de ontwikkelingen ten aanzien van aanvullende rijksbezuinigingen zijn wij van plan om ook voor 2017 de nullijn te hanteren. Wel zullen wij de geboden compensatie via het gemeentefonds als stelpost opnemen ter dekking van eventuele noodzakelijke ramingsaanpassingen. In de begroting 2017 wordt met betrekking tot de ramingen voor de gemeentelijke belastingen en heffingen rekening gehouden met de eerdere besluitvorming (bijv. OZB-verhoging van 2,75%).

Subsidies en bijdragen

Subsidies en bijdragen aan derden worden jaarlijks geraamd op basis van bestaande subsidies met een prijsindex van 0 %. Voor de gesubsidieerde instellingen kan daar waar sprake is van het onderdeel looncomponent en voor zover er al geen afzonderlijke individuele afspraken zijn gemaakt worden uitgegaan van de cao.

Energieheffingen

Met een verhoging van de tarieven van energie wordt rekening gehouden met een stijging van 0%.

Algemene uitkering

De raming algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt gebaseerd op de laatst bekende circulaire van het Rijk. Het in deze circulaire opgenomen bedrag ter compensatie van gestegen prijzen wordt als stelpost in de begroting opgenomen.

Raming aantal inwoners, woonruimten en bijstandsontvangers

Het aantal inwoners en woonruimten wordt bepaald aan de hand van de laatst bekende gegevens en aangepast aan autonome ontwikkelingen.

Raming aantal inwoners: (werkelijk aantal 01-01-2016: 13.774)

1 januari 2017 een inwoneraantal van 13.750

1 januari 2018 een inwoneraantal van 13.730

1 januari 2019 een inwoneraantal van 13.710

1 januari 2020 een inwoneraantal van 13.700

Raming toename woningen: (werkelijk aantal 01-01-2016: 6.029)

1 januari 2017 toename van 6 ten opzichte van 1 januari 2015

1 januari 2018 toename van 5 ten opzichte van 1 januari 2016

1 januari 2019 toename van 5 ten opzichte van 1 januari 2017

1 januari 2020 toename van 5 ten opzichte van 1 januari 2018

Raming aantal Bijstandsontvangers: (werkelijk aantal 01-01-2016: 287)

1 januari 2017 een aantal van 310

1 januari 2018 een aantal van 305

1 januari 2019 een aantal van 305

1 januari 2020 een aantal van 305

Belastingen, heffingen en rechten

Algemeen

In de begroting 2016 en het meerjarenperspectief tot en met 2018 is rekening gehouden met een tariefstijging van 2,75% ten aanzien van de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen. Vanuit de sportnota worden voorstellen gedaan op het gebied verhuur van gemeentelijke sportaccommodaties. Het gaat daarbij om zowel binnen- als buitensportaccommodaties en het zwembad. Ook voor wat betreft de verhuur van overige accommodaties zullen wij de huren aanpassen waar dat kan. Dit kader, met inbegrip van hetgeen we over de bezuinigingstaakstellingen hebben geschreven, houden we vast voor 2017. Wij hebben geen redenen om het ingezette beleid te heroverwegen.

Wet Waardering Onroerende Zaken (wet W.O.Z.).

Sinds het belastingjaar 2008 vinden de hertaxaties jaarlijks plaats. Met waardepeildatum 1 januari 2015 zijn de OZB-aanslagen voor 2016 opgelegd. Uitgangspunt is dat, ondanks de gewijzigde waarden van het onroerend goed, sprake is van een gelijkblijvende belastingopbrengst. Door de Raad is in november 2013 het besluit genomen om de OZB-opbrengst voor 2014 en de hierna volgende jaren te laten stijgen met een percentage van 2,75%. Dit percentage kwam nagenoeg overeen met de door het rijk vastgestelde macronorm. Deze macronorm is voor het jaar 2017 vastgesteld op 1,97%. Hierin zit een correctie opgenomen vanwege een te hoge stijging van de OZB over het jaar 2015. Alle gemeenten moeten hiervoor bloeden. In onze meerjarenschijven is deze periode van een jaarlijkse stijging doorgetrokken tot en met het jaar 2018. Uiteraard blijft het zo dat de

gemeenteraad bij de jaarlijkse vaststelling van de belastingverordeningen de bevoegdheid heeft om, indien daar reden voor is, daarvan af te wijken.

Afvalstoffenheffing

In 2013 zijn we gestart met DifTar. We hebben gezien dat zowel de kosten als de opbrengsten fors achterliepen bij de oorspronkelijke ramingen (niet gebaseerd op DifTar). In 2014 is het invoeringsjaar geëvalueerd. Ten tijde van het opstellen van de belastingvoorstellen voor het jaar 2017 zullen wij deze evaluatie en onze ervaringen in 2015 en 2016 als basis gebruiken voor onze voorstellen voor het jaar 2017.

Rioolheffing

In 2014 zijn we gestart met het eerste uitvoeringsjaar van het nieuwe Waterbeleidsplan 2014-2018. Uitgangspunt hierbij is dat alleen wordt vervangen c.q. geïnvesteerd als dat werkelijk noodzakelijk is. De verwachting is dat de tarieven, gelet op de maximale kostendeckendheid van 100%, de komende jaren niet hoeven te stijgen. De kosten van het baggeren zullen overeenkomstig het vastgestelde baggerplan voor 50% worden meegenomen bij de rioolkosten.

Besluitpunt 20: Begroting 2017 - uitgangspunten

Voorgesteld wordt om de bovenstaande uitgangspunten te hanteren bij het opmaken van de begroting 2017.

Onderwerp

Winsum-West

Stand van zaken Winsum-West

Op 7 oktober 2014 heeft uw raad de startnotitie ontwikkelingsvisie Winsum-West vastgesteld. Het doel is om het gebied ten westen van de N361 te versterken en verder te ontwikkelen tot een aantrekkelijk sportief en recreatief gebied. U heeft bij de vaststelling onder andere de wens uitgesproken voor een compact nieuw voetbalcomplex en een duurzame en energie-neutrale invulling van het hele gebied. In de eerste helft van 2015 is op basis van deze uitgangspunten een brede verkenning onder de gebruikers in het gebied gedaan. Het resultaat is weergegeven in een keuzedocument Ontwikkelingsvisie Winsum-West met verkenningen, ontwikkelrichtingen en daarbij globale kostenramingen. Deze visie is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Over dit document hebben wij in juni 2015 besloten eerst de financiële consequenties verder uit te werken en aanvullend onderzoek te gaan doen naar beperktere scenario's. Het keuzedocument is wel als bijlage bij de kadernota 2015 gevoegd. Tijdens de behandeling van de kadernota is een motie aangenomen om bij het vervolgonderzoek ook het gebied ten westen van het Oude Diep mee te nemen. In de beantwoording van de motie op 17 maart 2016 is uitgebreid toegelicht waarom het niet wenselijk is om uit te breiden over het Oude Diep.

Eind vorig jaar hebben wij bekeken welke onderdelen voorrang moeten krijgen. Op basis van uw verzoek voor een compact nieuw voetbalcomplex, de naderende fusie van vv Hunsingo en Viboa en het aanwezige capaciteitsprobleem hebben wij de realisatie van een voetbalcomplex als meest urgent aangemerkt. Daarbij is wel als uitgangspunt genomen dat de overige verenigingen in Winsum West niet op slot mogen worden gezet en daar waar mogelijk er ook op vooruitgaan. Eén en ander is nader uitgewerkt in het stuk Actualisatie opdracht Winsum-West, zie bijlage.

Beleidskader

In eerdere door uw raad vastgestelde beleidsnotities zoals de structuurvisie is aangegeven dat bij de ontwikkeling van nieuwe buitensportaccommodaties deze in Winsum-West geconcentreerd zullen worden. De Sportnota geeft aan dat sport en bewegen belangrijke onderdelen zijn in een gezonde leefstijl. De gemeente ziet het als haar verantwoordelijkheid om in een goede basis voor deze leefstijl te voorzien. Daarmee past de voorgestelde inrichting van Winsum-West helemaal in het eerder door u vastgestelde beleid.

Doelstellingen/randvoorwaarden

Het algemene doel van de ontwikkelingsvisie is zoals hierboven al gemeld het duurzaam versterken en ontwikkelen van Winsum-West als sportief en recreatief gebied voor het dorp Winsum en de regio. Bij de vaststelling van de startnotitie en de Actualisatie opdracht zijn daar de volgende doelstellingen bij benoemd.

- Het realiseren van een nieuw compact voetbalcomplex.
- Duurzame toepassingen van materialen en energiegebruik (energieneutraal).
- Een uitgewerkte kostenraming met doorrekening ten behoeve van begroting.
- Faseren en prioriteren van onderdelen uit de ontwikkelingsvarianten.
- Onderzoeken of uitbreiding ten westen van het Oude Diep bezwaren die in de verkenning zijn geconstateerd kan ondervangen.

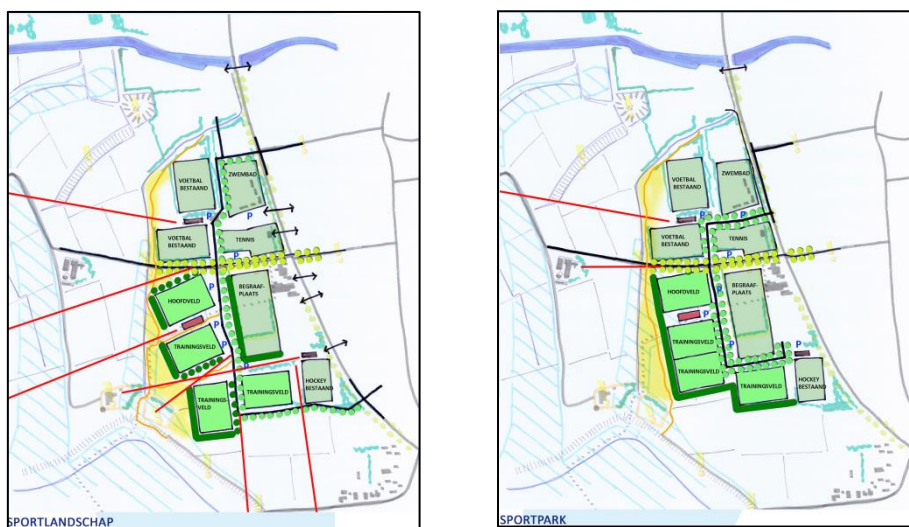
Ruimtelijke analyse

Bij de totstandkoming van de Ontwikkelingsvisie Winsum-West is globaal gekeken naar het ruimtebeslag van (nieuwe) functies in Winsum-West. Er is daarbij nog geen rekening gehouden met een goede landschappelijke inpassing. De provincie constateerde in september 2015, in haar reactie op de Ontwikkelingsvisie, bij de drie varianten diverse strijdigheden met de provinciale omgevingsverordening (POV).

Er is toen besloten om in gezamenlijkheid met diverse partijen tot een goede ruimtelijke inpassing te komen. Samen met diverse mensen van de provincie, Prolander, Libau, Buro Hollema en de voetbalverenigingen is bekeken hoe de realisatie van een compact voetbalcomplex goed in het landschap kan worden gepast. Daarbij is het gehele gebied geanalyseerd en is naar de ruimtelijke structuur en landschapswaarden gekeken. Vervolgens zijn de kernkwaliteiten in het gebied benoemd. Met de nieuwe voorstellen voor de inrichting van Winsum-West hebben we rekening gehouden met deze kwaliteiten.

Ontwerp modellen

Deze ruimtelijke analyse vormt de grondslag voor twee ontwerp modellen, het sportlandschap en het sportpark, zie hieronder.

In beide modellen is een duidelijke 'kapstok' te herkennen namelijk de Schilligehamsterweg, en een noord-zuid verbinding.

- Schilligehamsterweg

Aangezien de Schilligehamsterweg van oudsher al de toegang tot het achterliggende gebied is, is het voorstel deze weg de entree van Winsum-West te maken. De ligging van deze weg leent zich echter niet als centrale ontsluiting voor het gemotoriseerde verkeer en zal daarom alleen voor het langzaam verkeer toegankelijk zijn. Om een veilige oversteek te realiseren kunnen de stoplichten bij het zwembad worden verplaatst. Om de weg ook de uitstraling te geven als centrale toegang tot Winsum-West willen we de weg een nieuwe inrichting geven met klinkers en veel bomen.

- Noord-zuidverbinding

Het ontwerp voorziet via de noord-zuidverbinding in een tweetal ontsluitingen voor het gemotoriseerde verkeer. Hoe deze noord-zuid verbinding er precies uit komt te zien is afhankelijk van de discussie die wij na de zomer zullen voeren met de provincie over de inrichting van de N361. Dan zal ook duidelijk worden of een tweetal ontsluitingen op de N361

haalbaar is. In de discussie zullen we hier wel op inzetten. Mocht dit niet haalbaar zijn dan zijn er alternatieve routes mogelijk.

De verdere inrichting van het gebied onderscheidt zich in beide modellen door de ligging van de velden. Het "sportpark" heeft een hele compacte ligging van de velden waarbij ze strak geordend en gesloten naast elkaar liggen. Het "sportlandschap" beoogt duidelijk een relatie met het achterliggende gebied door een open ligging met veel zichtlijnen en ruimte om langs de velden te lopen. Van beide modellen gaat onze voorkeur nadrukkelijk uit naar het sportlandschap. Hieronder is een uitwerking van het sportlandschap in een schets weergegeven. Een uitgebreide landschappelijke analyse is als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

(Inloop)bijeenkomst 23 maart 2016

Op 23 maart is een inloopbijeenkomst georganiseerd waarbij een ieder bijgepraat kon worden over de ontwikkeling van Winsum-West. Op panelen waren de twee hiervoor besproken modellen te zien. Gedurende de inloop bleek dat het merendeel van de aanwezigen de voorkeur heeft voor het sportlandschap. Vooruitlopend op deze inloop hebben we de verenigingen in Winsum-West de gelegenheid geboden om met ons van gedachte te wisselen over de panelen. Een kort verslag van de bijeenkomst en overleg met verenigingen is als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

Financiële consequenties

Alle ingrepen voorzien in het ontwerp 'Sportlandschap' zijn op kosten gezet. Dit heeft geleid tot onderstaande kostenraming. Binnen deze raming is geen rekening gehouden met externe financieringsbronnen zoals subsidies en wat de vereniging zelf financieel kan bijdragen en aan zelfwerkzaamheid kan doen.

		Totaal (excl. BTW)
Aanleg velden	€	1.501.541,32
Ontsluiting en parkeren	€	1.366.667,62
Langzaam verkeer, wandelpaden, omliggend terrein	€	296.600,23
Risicobedragen	€	280.000,00
Clubgebouw, kleedkamers + riolering + terras	€	1.122.592,82
	€	4.567.402,00

Om de subsidiemogelijkheden in beeld te krijgen heeft HPD Diensten eind vorig jaar een subsidiescan uitgevoerd. Daarin wordt duidelijk dat de gemeente beperkte mogelijkheden tot het verkrijgen van subsidie heeft op basis van het voorgestelde ontwerp. Voor de vereniging zijn er meer mogelijkheden. De subsidiescan Winsum-West is als bijlage bij de voorstel gevoegd. In het scan wordt ook aangegeven dat er steeds nieuwe subsidies worden opgesteld. Nieuw ten opzichte van de scan is dat de provincie een leefbaarheidssubsidie gaat openstellen waarvoor het project Winsum-West via het accommodatiefonds mogelijk in aanmerking komt. Daarnaast zijn er voor de gemeente nog leefbaarheidsgelden beschikbaar via de voormalige 'Dialoogtafel'. De Nationaal Coördinator Groningen heeft de uitvoering van deze subsidie overgenomen. Zoals al aangegeven heeft de vereniging ook nog diverse subsidiemogelijkheden. Hiermee lijkt het vrij kansrijk om middels subsidie een deel van het benodigde budget aan te vullen.

Daarnaast levert aanbestedingsvoordeel, bezuiniging binnen bestek, infrastructurele voordelen n.a.v. discussie met provincie over de N361 en de mogelijke verkoop van de gronden van Viboa terrein nog een mindering van het benodigde budget op.

Het is daarmee verantwoord om in de kadernota een taakstellend investeringsbedrag te ramen van € 3,5 miljoen.

Voor de voorbereidingsfase wordt uw raad voorgesteld een bedrag beschikbaar te stellen van € 110.000,-. Te zijne tijd wordt dit bedrag verrekend met het beschikbaar te stellen uitvoeringskrediet. Voor 2016 heeft dit bedrag geen financiële gevolgen omdat het geen kapitaalslasten met zich meebrengt.

Duurzaamheid

Bij de startnotitie is verzocht te streven naar een energieneutrale invulling van Winsum-West. Deze optie is uitgewerkt door bureau Ekwadraat, zie bijlage. Op basis van het energieverbruik is berekend hoe Winsum West energieneutraal kan worden gemaakt. De volgende technieken zijn daarbij meegenomen:

- Zonnecollectoren (warmwatervoorziening) op daken
- Zonnepanelen (elektriciteitsvoorziening) op daken
- Zonnepanelen in veldopstelling (aanvulling elektriciteitsvoorziening tot 100 %) op de locatie waar nu de volkstuintjes zijn gelegen.
- Een houtsnipperketel

Zonnepanelen en zonnecollectoren kennen een technische levensduur van circa 20-25 jaar en hebben relatief lage onderhoudskosten (voornamelijk schoonmaakkosten). Het installeren van

uitsluitend zonnecollectoren, zonnepanelen op daken en een zonnepaneelweide levert 100% compensatie op voor elektriciteit en 10% aan warmtecompensatie. Het implementeren van zonopwekkende maatregelen genereert een besparing van € 22.750,- per jaar en vergt een totale investering van circa € 222.000,-. De terugverdientijd is daarmee rond de 9 jaar.

Een houtsnipperketel voorziet, naast de zonnecollectoren, in de warmtevraag en kan zorgen voor 100% energieneutraal. Een houtsnipperketel kent een technische levensduur van 20-30 jaar, waarbij wel moeten worden aangetekend dat er na 13 jaar gebruik onderdelen vervangen moeten worden en er groot onderhoud gepleegd dient te worden. Omdat er drie locaties zijn waar warmte nodig is, zal een aanzienlijk warmtenet aangelegd moeten worden. Vooral voor het gebouw van de korfbal/hockey is dit een aanzienlijke investering t.o.v. een relatief lage warmtevraag.

Een houtsnipperketel vergt een investering van circa € 169.000,- en genereert na aftrek van kosten (onderhoud) een besparing van € 8.000,- per jaar ten opzichte van gasverbruik. Hiermee ligt de terugverdienperiode op 21,1 jaren. Deze langere terugverdientijd wordt veroorzaakt door de lagere gasvraag (nieuwe ketels bij het zwembad) en door de kosten van het aanleggen van het warmtenet. Een houtsnipperketel heeft een kortere terugverdientijd naarmate de gebouwen dichter in de buurt van het zwembad (grootverbruiker) en geclusterd gerealiseerd worden. Bij het toepassen van een houtketel is het belangrijk rekening te houden met de kosten voor de aanleg van een warmtenet om de warmte te transporteren. Per strekkende meter kost een warmtenet in deze situatie ongeveer 150 per strekkende meter.

Winsum-west kan zeker energieneutraal worden gemaakt, maar het is de vraag of de investeringen in verhouding staan tot de opbrengsten. Vooral de lange terugverdientijd van een houtketel laat dit zien. Door het nieuw te realiseren clubgebouw slim te bouwen en gebruik te maken van zonnepanelen en zonnewarmte kan een aanzienlijk deel van de energievraag duurzaam ingevuld worden.

In de uitwerking van het plan zullen de mogelijkheden nader bestudeerd en afgewogen worden.

Conclusie

Op basis van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het model 'Sportlandschap' breed gedragen wordt. In de voorbereidingsfase zullen nog een aantal onderwerpen waaronder de infrastructuur nader uitgewerkt worden, een en ander afhankelijk van de uitkomst van het overleg met de provincie over de N361. Echter voldoet het model aan de door u gestelde randvoorwaarde om in Winsum-West een nieuw compact voetbalcomplex te realiseren. De randvoorwaarde dat Winsum-West energieneutraal dient te worden lijkt voorsnog niet helemaal haalbaar, maar dat zal in de voorbereidingsfase nader bestudeerd worden. Ter bekostiging van het geheel wordt in de kadernota een taakstellend investeringsbedrag meegenomen. Door o.a. bijdrage vereniging, subsidie, zelfwerkzaamheid, aanbestedingsvoordeel lijkt het bedrag in de kadernota haalbaar.

Vervolg

Wij verwachten in augustus te kunnen beginnen met de uitwerkingsfase van het ontwerpmodel Sportlandschap. Deze uitwerking bestaat uit de volgende werkzaamheden:

- Starten overleg met provincie over inrichting N361 in Winsum	
- Uitwerken ontwerpmodel en keuzes maken in ontsluiting en inrichting	€ 10.000,-
- Mogelijkheden subsidies verkennen en waar mogelijk aanvragen	€ 2.500,-
- Duurzaamheidsvarianten uitwerken	€ 2.500,-
- Maken ontwerpbestemmingsplan met bijbehorende onderzoeken	€ 22.500,-

- Opstellen programma van eisen
- Maken bestek + tekening € 50.000,-
- Overeenkomsten VV Winsum
(investerings, bouwopgave, verdeling werkzaamheden, beheer) € 2.500,-
- Projectbegeleiding(waaronder financiën, infrastructuur, aanbestedingen, vergunningen en procedures) € 20.000,-

Winsum – West

Landschappelijke analyse en ontwerpmodellen

1. Inleiding

Verkenning ontwikkelingsvisie Winsum-West

In 2015 is gestart met een uitgebreide programmatische en functionele verkenning voor de ontwikkelingsvisie voor het sport- en recreatiegebied Winsum-West. De basis hiervoor ligt in de startnotitie bij deze visie. Deze kende als centrale doelstelling voor de ontwikkeling van het gebied: *“Het duurzaam versterken en ontwikkelen van Winsum-West als aantrekkelijk en goed bereikbaar sportief en recreatief gebied voor het dorp Winsum en de regio”*.

Er zijn in deze verkenning zowel grootse toekomstdromen als meer concrete knelpunten en praktische behoeften van de gebruikers van het gebied in kaart gebracht. Het Oude Diep vormde als belangrijk landschappelijk element de natuurlijke begrenzing van het plangebied.

Het resultaat van de verkenning is weergegeven in een keuzedocument met mogelijke ontwikkelrichtingen met daarbij globale kostenramingen. Over dit document heeft het college in juni 2015 besloten aanvullend onderzoek te gaan doen naar beperktere scenario's en eerst de financiële consequenties verder uit te werken. Een concrete nieuwe ontwikkeling betreft in eerste instantie de aanleg van nieuwe voetbalvelden op één voetbalcomplex. Dit biedt een oplossing voor het meest urgente probleem in Winsum-West: capaciteitsgebrek van de beide voetbalclubs die onlangs gefuseerd zijn tot één voetbalvereniging: VV Winsum.

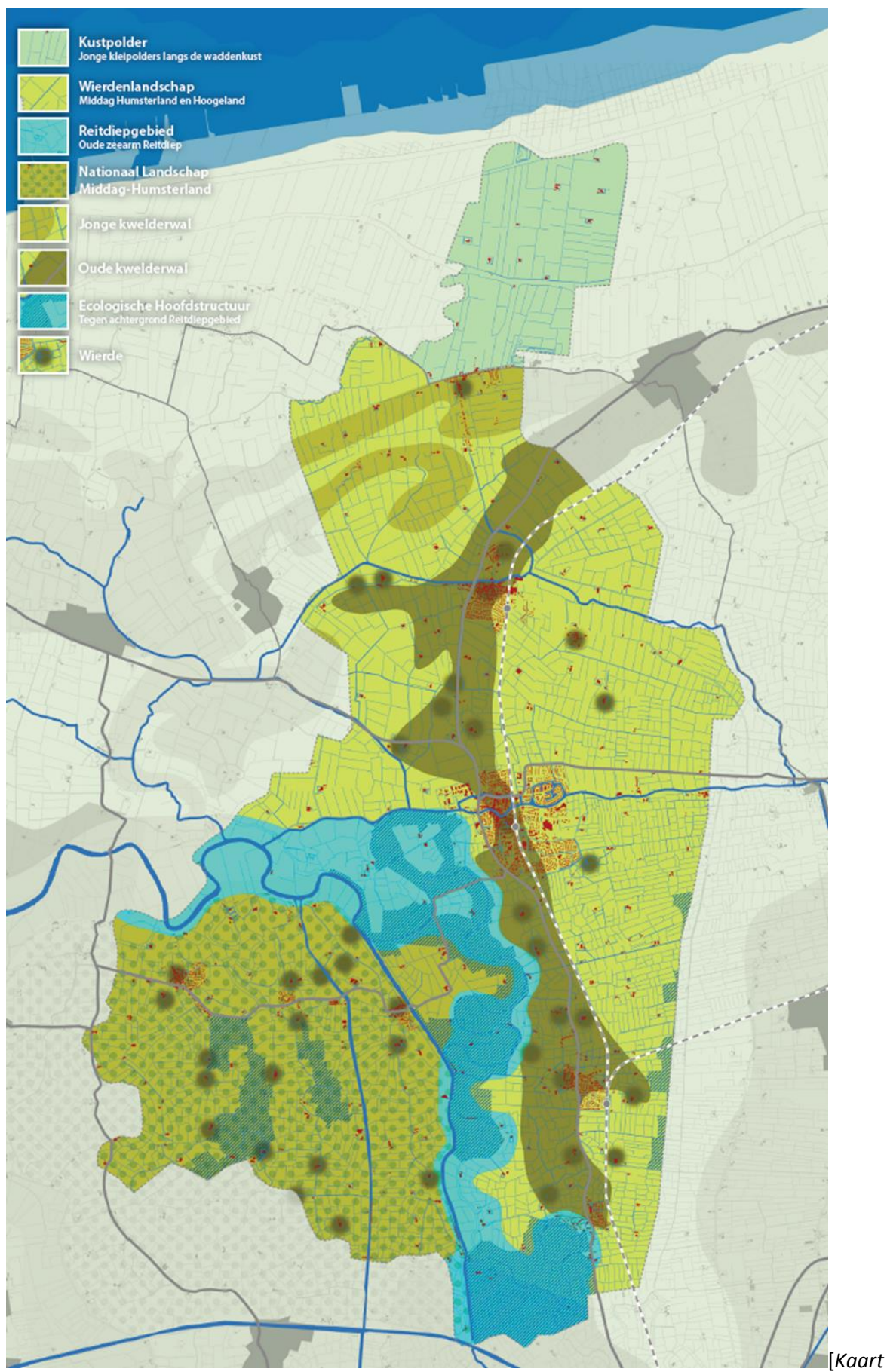
Landschappelijke inpassing

Bij de verkenning is globaal gekeken naar het ruimtebeslag van nieuwe functies in Winsum-West. Nu de contouren voor de mogelijk eerste ontwikkeling zich duidelijker begint af te tekenen, wordt het tijd voor een verdiepingsslag ten aanzien van de landschappelijke inpassing.

De gemeente heeft daarom een schetsatelier georganiseerd met landschapsdeskundigen van de provincie Groningen, Libau en bureau Hollema. In dat schetsatelier hebben we de ruimtelijke structuur en landschappelijke waarden van het gebied in kaart gebracht en geanalyseerd. Deze analyse is weergegeven in het volgende hoofdstuk. Vervolgens zijn in hoofdstuk 3 belangrijke kernkwaliteiten benoemd, waar bij de inrichting van het gebied rekening moet worden gehouden en die houvast kunnen bieden ten aanzien van een nieuw ontwerp. De landschappelijke analyse vormt

zo de grondslag voor twee ontwerpmodellen die zijn beschreven in hoofdstuk 4: het model 'sportpark' en het model 'sportlandschap'.

Bij het opstellen van dat landschappelijke inpassingskader, is tevens afgewogen of het aanleggen van een nieuw voetbalcomplex ten westen van het Oude Diep mogelijk is. Uiteindelijk hebben we geconstateerd dat de uitbreidingsrichting zoals in de startnotitie staat aangegeven, de richting is die het beste recht doet aan een goede landschappelijke inpassing (zie 'heroverweging uitbreidingsrichting' in hoofdstuk 3 voor een gedetailleerde afweging ten aanzien van dit punt).

Landschapstypen gemeente Winsum (Structuurvisie 2012)

2. Landschappelijke analyse

Ligging in het landschap

Een groot deel van de gemeente Winsum ligt in het Wierdenlandschap. De ontstaansgeschiedenis van dit landschap is sterk verbonden met de vroegere ligging aan open zee. In een periode met een hoge zeespiegel ontstonden langs stromen en geulen kwelderwallen. In tijden van een lagere zeespiegel liepen deze kwelderwallen ook tijdens vloed niet meer onder en ontstonden hier nederzettingen. Zeespiegelstijging noodzaakte de bewoners deze nederzettingen op te hogen, waardoor wierden ontstonden. Het water, de eilanden en de kwelderwallen vormen de basis voor het landschap en de plaats en de aard van de dorpen en kernen.

Het gebied Winsum-West ligt op de rand van een kwelderwal die zich uitstrekt van de stad Groningen tot Uithuizen, met tussen Winsum en Baflo een aftakking naar Leens en Ulrum. Op deze kwelderwal zijn de wierden Obergum, Winsum en Bellingweer gelegen, die samen het dorp Winsum vormen. De kwelderwal loopt van noord naar zuid. Het Winsumerdiep is een doorbraak in deze kwelderwal in oost-westelijke richting.

Aan weerszijden van de kwelderwal ligt in het westen het Reitdiepgebied en in het oosten het poldergebied De Meeden. Deze gebieden kennen ieder hun eigen karakteristieke verkavelingspatroon: de polders in De Meeden zijn smal en langgerekt. Door inklinking en ontwatering ligt dit gebied lager dan het Reitdiepgebied, waar meanderende stromen afzettingen achterlieten die het gebied ophoogden.

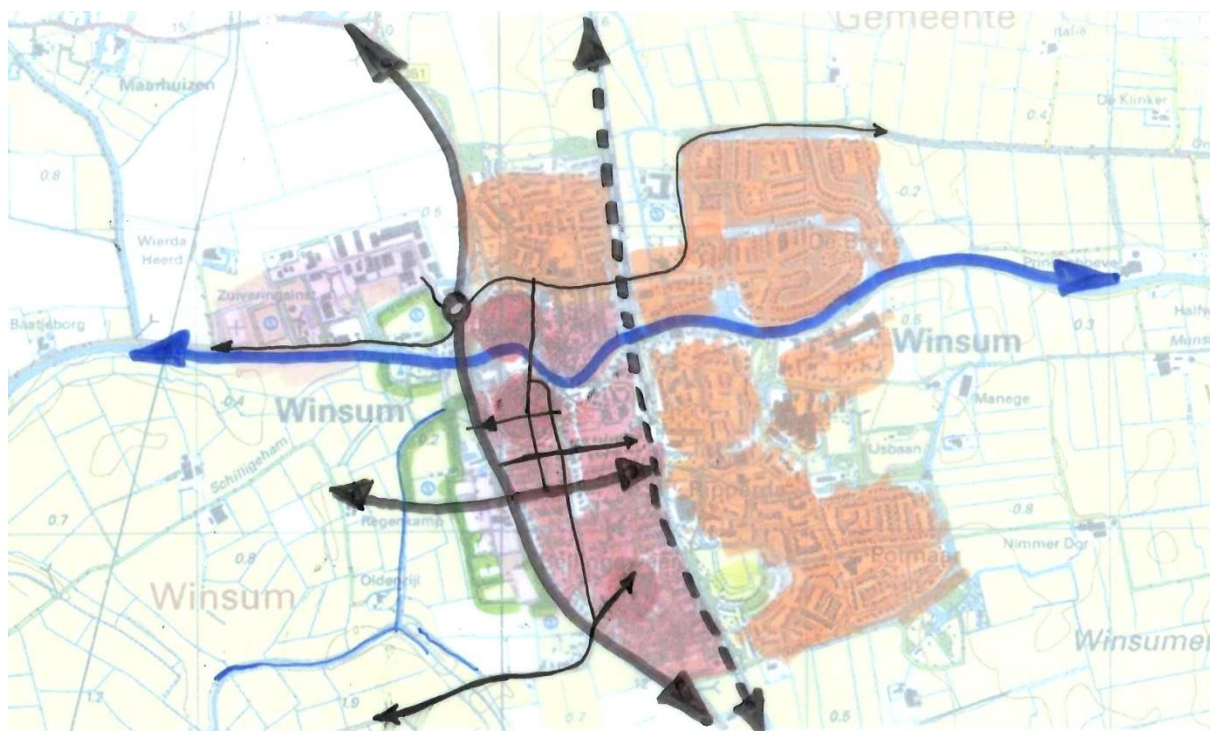
Uitsnede hoogtekaart Winsum

Het verkavelingspatroon in het Reitdiepgebied kenmerkt zich door de onregelmatige blok vorm. In dit open stroomlandschap zijn de oude meanders van het Reitdiep en aftakkingen daarvan, zoals het Oude Diep, en de loop van oude dijktracés nog altijd goed herkenbaar. Ook de hoogteverschillen die door het meanderen zijn ontstaan en het verloop van de rand van de kwelderwal naar het lager gelegen stroomgebied, zijn nog altijd goed zichtbaar in het landschap van het Reitdiep.

Opbouw van het dorp Winsum

Bij de opbouw van het dorp Winsum vormden de landschapselementen zoals de wierden, de waterlopen en de (wegen op) de kwelderwal lange tijd het uitgangspunt. Bebouwing concentreerde zich bijvoorbeeld op de wierden en langs de uitvalswegen.

De spoorlijn en de N361 zijn belangrijke noord-oost gerichte routes of structuren. Het Winsumerdiep, de Schouwerzijlsterweg, de Schilligehamsterweg en de Geert Reinderstraat zijn belangrijke oost-west gerichte lijnen of oude verbindingen met het dorp.

Structuren in Winsum

Nieuwe elementen die niet langer verbonden zijn aan de landschappelijke ondergrond, zoals bijvoorbeeld de spoorweg of planmatig ontwikkelde woonwijken, zijn relatief jong. Pas in de loop van de twintigste eeuw kwamen meer grootschalige nieuwe ontwikkelingen (zoals de na-oorlogse woonwijken) pas echt los te staan van de ontstaansgeschiedenis van het landschap. In dit soort nieuwe elementen of ontwikkelingen vormt het landschap niet langer het uitgangspunt bij het ontwerp, maar een concept of de functie zelf.

In het gebied (rondom) Winsum-West zijn verschillende oude elementen nog herkenbaar aanwezig, zoals de aftakking van het Oude Diep, de verkaveling waarin nog een oud dijtracé is te herkennen en de oost-west structuur van de Schilligehamsterweg. Uiteraard zijn ook elementen verdwenen of niet meer zichtbaar, zoals een oud kerkpad. En er zijn nieuwe elementen aan het landschap toegevoegd die het oude verkavelingspatroon doorbreken: de begraafplaats, de sportvelden en de Provincialeweg (N361), die een harde grens vormt tussen het dorp en het sport- en recreatiegebied.

Hoe deze elementen in de loop der jaren zijn ontstaan, is mooi zichtbaar te maken in een vogelvlucht door de historische kaarten die zijn te raadplegen in 'Topotijdreis' op de website van het Kadaster.

Topotijdreis

Met behulp van historische kaarten in de 'Topotijdreis' van het Kadaster is goed te zien hoe het gebied Winsum-West zich vanaf de tweede helft van de 19e eeuw ontwikkeld heeft. Hier volgt een korte impressie van deze Topotijdreis:

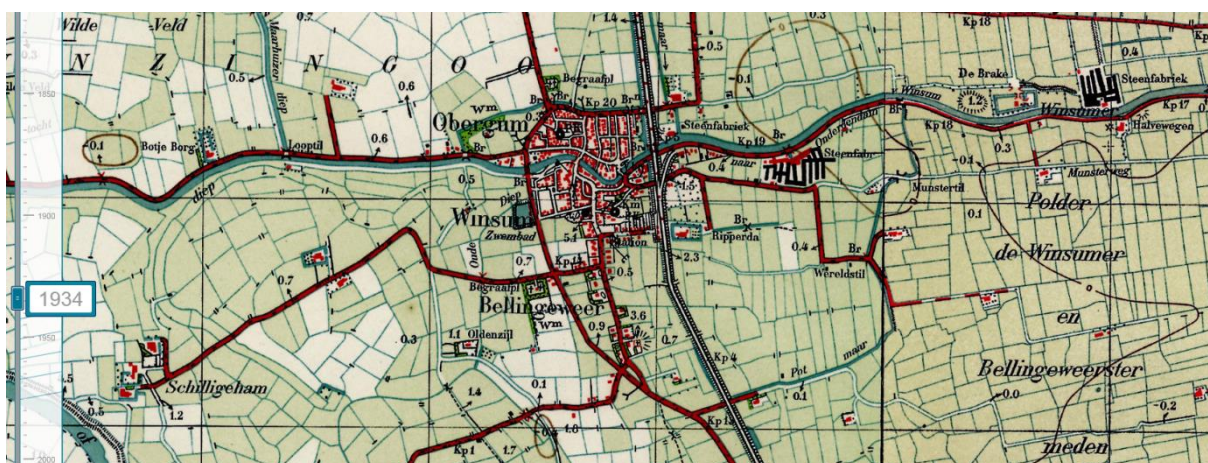
Tussen **1866** en **1886** concentreert de bewoning zich in de dorpen op de wierden. De verkaveling is kleinschalige van aard. De (gekanaliseerde) meander van het Oude Diep is duidelijk zichtbaar. Ten noorden van wierde Oldenzijl loopt een kerkpad (stippellijn op de kaart) van het Oude diep naar de weg tussen Bellingweer en Winsum.

In **1903** verschijnt de spoorlijn op de kaart. Ook de weg Schilligehamsterweg verschijnt. Deze weg lijkt de kerkpaden die tot dan toe de huis- en boerderijwierden met het dorp Winsum verbonden, te vervangen. Bebouwing langs uitvalswegen, vaak in de vorm van villa's of buitenplaatsen zoals langs de Bellingweer, neemt toe.

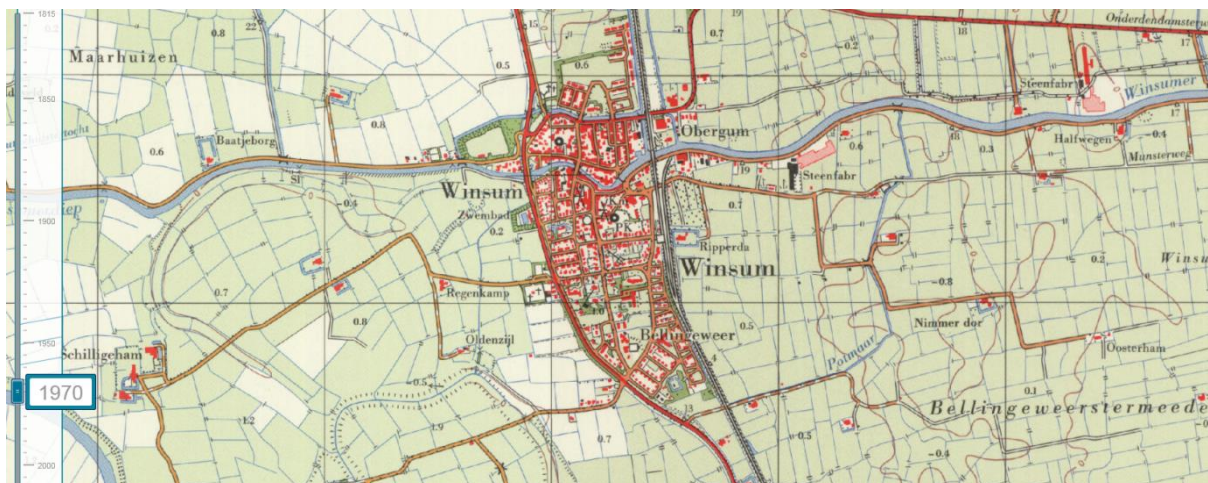
Op de kaart van **1909** is de begraafplaats aan de Schilligehamsterweg voor het eerst te zien. Op de wierde Oldenzijl is een boomgaard zichtbaar.

Op de kaart van **1934** is het zwembad, dat in 1933 is geopend als 'natuurbad' of zoutwaterbad, voor het eerst op de kaart zichtbaar. In deze periode verschijnt ook de doorgaande Provincialeweg (de latere N361). In de jaren dertig wordt het dorp ten noorden van het Winsumerdiep tussen Obergum en het spoor uitgebreid met nieuwe (planmatige) woningbouw. In de jaren vijftig wordt ook ten zuiden van het Winsumerdiep meer woningbouw gerealiseerd.

In **1962** is zichtbaar dat de nieuwe woonwijken ten zuiden van het Winsumerdiep en het dorp Winsum worden aangelegd.

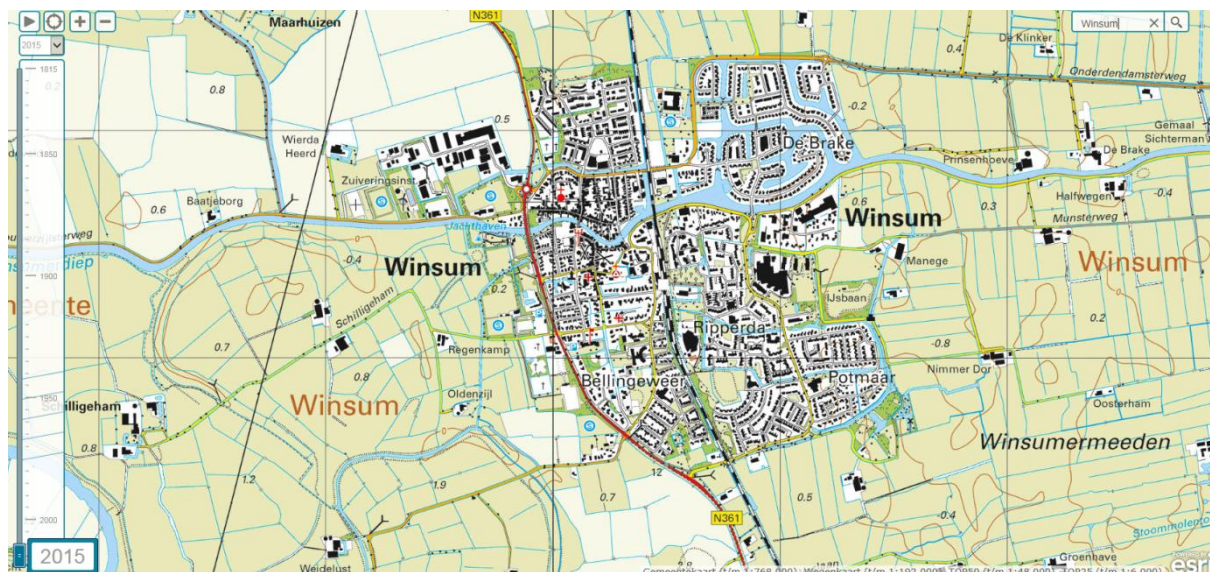
In **1970** breidt het dorp verder uit (zowel aan de zuid- en noordkant). Wierde Oldenzijl is niet langer herkenbaar als boomgaard.

Op de kaart van **1982** zijn ook de sportvelden in Winsum-West zichtbaar op de kaart ('sportpark'). Het dorp Winsum breidt uit ten oosten van het spoor (Ripperda).

Tussen **2010** en **2015** is ook het hockeyveld aangegeven op de kaart en zijn de sportvelden van Viboa ten noorden van het Winsumerdiep aangeduid. De begraafplaats is in zuidelijke richting uitgebreid. Ten noordoosten van het dorp verschijnt de woonwijk De Brake. Ook de camping en de jachthaven zijn op de topografische kaart aangegeven.

3. Kernkwaliteiten en knelpunten

De westrand van Winsum vormt een groene overgang naar het landschap met daarin waardevolle cultuurhistorische landschapselementen, zoals ook is te zien op de kaart bij de onlangs vastgestelde Erfgoednota van de gemeente Winsum.

Uiteraard zijn er ook knelpunten aan te wijzen en zijn niet alle cultuurhistorische elementen (nog) even goed herkenbaar. Aan de hand van belangrijke elementen in de ruimtelijke structuur worden in dit hoofdstuk de belangrijkste kwaliteiten en knelpunten beschreven.

Kernkwaliteiten

Verkavelingspatroon

De verkaveling ten westen van Winsum is onregelmatig en blokvormig. Met name in het gebied ten westen van het Oude Diep is deze kenmerkende verkaveling sinds de 19e eeuw op het oog nauwelijks veranderd. De kavels zijn hier iets kleinschaliger dan ten zuiden van de Schilligehamsterweg. Hier zijn sinds de jaren tachtig een aantal kavels samengevoegd, wat de verkaveling hier een iets grootschaliger karakter geeft. Maar er zijn ook elementen in het gebied die het oorspronkelijke verkavelingspatroon doorbreken, zoals de begraafplaats en de voetbalvelden van Hunsingo.

Hoogteverschillen

Dat het gebied op de rand van de kwelderwal ligt, is goed te zien aan het hoogteverschil in het gebied, met name ten zuiden van de Schilligehamsterweg. Het pad langs de begraafplaats ligt ongeveer een meter hoger dan het graspad langs het Oude Diep tussen Schilligehamsterweg en Wierde Oldenzijl. Ten noorden van Schilligehamsterweg is dit hoogteverschil niet direct waarneembaar; dit gebied is bij de inrichting als sportpark bewerkt en opgehoogd.

Oude Diep

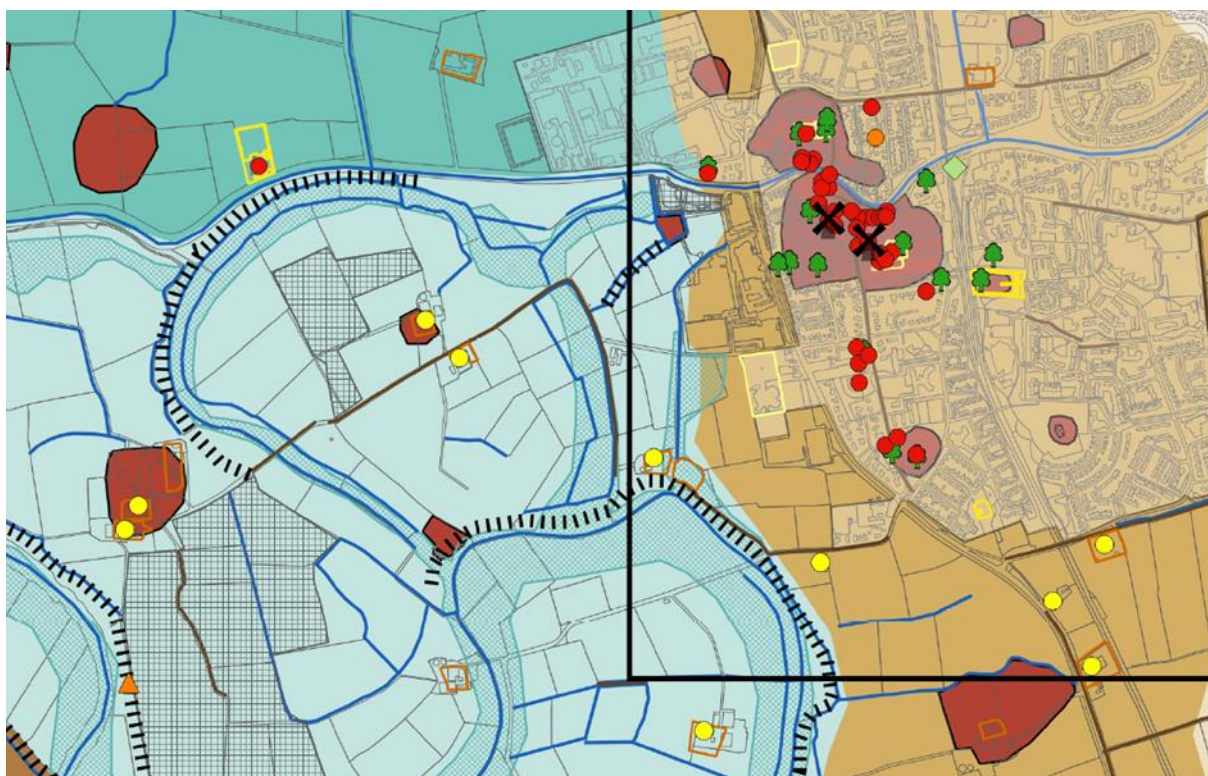
Het Oude Diep is aangemerkt als een karakteristieke waterloop. Het is een aftakking van één de meanders van het Reitdiep en vormde een verbinding met het Winsumerdiep. De aftakking is waarschijnlijk gekanaliseerd; in de loop van het Diep ten zuiden van de Schilligehamsterweg zijn hier en daar nog delen van bakstenen kademuren te vinden. Via een graspad kun je van de Schilligehamsterweg langs de nieuw aangeplante boomgaard op wierde Oldenzijl naar de Garnwerderweg wandelen.

Het Oude Diep is niet overal nog goed herkenbaar als een oude meander. Ten noorden van de Schilligehamsterweg maakt het Diep deel uit van de groenstructuur van het sport- en recreatiegebied en lijkt het een 'gewone sloot'. Vooral het gedeelte ten oosten van de camping langs de Provincialeweg is extreem rechtgetrokken en voorzien van een betonnen damwand.

Dijktracé

Op de kaart bij de erfgoednota zijn diverse oude dijktracés te zien. Het pad van wierde Oldenzijl naar de Garnwerderweg loopt bijvoorbeeld over zo'n oude dijk. Ook in het grasland ten westen van de Hunsingo-velden is een restant van een oude dijk nog altijd zichtbaar aanwezig door de enigszins verhoogde ligging en de typische verkaveling met sloten direct langs het oude dijktracé.

Deze historische dijken zijn een belangrijke verschijningsvorm in het eeuwenoude cultuurlandschap van Groningen. Zij dragen in belangrijke mate bij aan de verscheidenheid, herkenbaarheid en belevingswaarde van het landschap. Zij hebben daardoor een hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarde en behoren tot de tien 'Groningse kernkarakteristieken'.

Legenda

Gebiedsindeling

- Oud wierdenlandschap - Middag
- Oud wierdenlandschap - Kwelderwal
- Oud wierdenlandschap - Meeden
- Reitdiepgebied
- Jong(er) wierdenlandschap
- Waddenkust

Gebouwde omgeving

- Begrenzing bebouwde kernen
- Rijksmonumenten
- Gemeentelijke monumenten
- Karakteristieke panden buitengebied
- Traditionele windmolens
- Tichelwerken
- Zijlen

- Overige objecten

Cultuurhistorie en -landschap

- Borgterreinen en landgoederen
- Kerkterreinen en begraafplaatsen
- Waardevolle boerderijerven
- Dijkcoupures en schotbalkenhokjes
- Oude wegen
- Spoorlijnrelicten
- Herkenbare dijktracé's
- Karakteristieke waterlopen
- Wierden
- Afgegraven wierden
- Afgetichelde percelen
- Kolken en drinkpoelen
- Oude meanders getijderivieren
- Beeldbepalende bomen

Fragment Erfgoedkaart

Bijlage bij de erfgoednota (Libau, 2016), die op 26 april 2016 door het college is vastgesteld.

Archeologisch monument

Ten zuiden van camping Marenland bevindt zich een archeologisch monument: vermoedelijke een huisterp uit de Middeleeuwen. In de beschrijving van het monument is aangegeven dat het om een onbebouwde wierde gaat, gelegen aan het eind van een dijkfragment. Hoewel er puin en andere archeologische sporen in de bovenlaag (of bouwvoor) zijn aangetroffen, is het vermoeden dat het perceel vanaf 1828 onbebouwd en onveranderd is geweest.

Wierde Oldenziel

De wierde Oldenziel is een wierde waar resten van een Dominicaner monnikenklooster en een begraafplaats zijn aangetroffen. Op de wierde hebben vroeger ook boerderijen gestaan, waarvan de laatste in de 19e eeuw is verdwenen. De boerderij op de boerderijplaats direct grenzend aan de wierde is nog wel aanwezig. Hierna is een fruitboomgaard op de wierde aangeplant, die in de loop van de 19e eeuw gerooid is. Rondom de wierde ligt een gracht die deels intact is en is singelbeplanting aanwezig. Langs het terrein loopt een onverhard pad waarlangs de bekende langeafstand-route het Pieterpad loopt. De fruitboomgaard is op initiatief van Stichting Groninger Landschap hersteld.

Knelpunten

Barrière N361

Een belangrijk knelpunt is de barrièrewerking van de N361. Deze doorgaande Provincialeweg vormt een harde grens tussen het dorp en Winsum-West. Het sport- en recreatiegebied is via één entree aan de Schilligehamsterweg bereikbaar voor autoverkeer. Ter hoogte van het Winsumerdiep, het stoplicht bij het zwembad en het kunstgrasveld kunnen fietsers en voetgangers het gebied in. De entree aan de Schilligehamsterweg is op drukke momenten een knelpunt in de afwikkeling van het verkeer; het is lastig om vanuit deze weg de drukke Provincialeweg weer op te rijden. Dit zorgt regelmatig voor opstoppen en onveilige situaties. Ter hoogte van het kunstgrasveld steken veel fietsers en voetgangers de N361 over, dit wordt als onveilig ervaren.

Het sportgebied hoort functioneel gezien bij het dorp Winsum, mensen weten het gebied te vinden om te sporten of een ommetje te maken. Maar de harde grens die de N361 vormt, maakt dat het gebied toch wat afgezonderd ligt. Dit wordt gedeeltelijk nog versterkt door de begroeiing langs de weg en de (bedrijfs)bebouwing ter hoogte van het gemeentehuis. Hierdoor is het gebied slecht zichtbaar vanaf de Provincialeweg. Ter hoogte van het kunstgrasveld is de begroeiing uitgedund en kun je mensen zien sporten, maar tussen de Schilligehamsterweg en het Winsumerdiep is weinig te zien van de sportvelden of de camping.

(On)logische routing en 'verstopte functies'

In samenhang met het knelpunt rond de entree en de zichtbaarheid vanaf de N361 wordt ook de interne infrastructuur als een knelpunt genoemd. De Schilligehamsterweg wordt door het landbouwverkeer dat van deze weg afhankelijk is, als onveilig ervaren. Een grotere mate van onveiligheid wordt verwacht wanneer in de toekomst meer (jeugd)sporters van het gebied gebruik gaan maken.

Ook de weg naar langs het zwembad richting camping Marenland is smal, dat zorgt soms voor lastige passeersituaties.

Daarnaast wordt de bereikbaarheid camping Marenland en van het kunstgrasveld bij de Hockey- en korfbalvereniging niet als logisch ervaren. Deze functies zijn door de route er naar toe of door de beperkte zichtbaarheid vanaf de doorgaande weg niet goed vindbaar.

Weidevogelgebied

In het noordelijk deel van het Reitdiepgebied is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) komen te vervallen. In dit gebied komt de agrarische functie weer meer centraal te staan, zij het met aandacht voor landschappelijke en natuurlijke waarden. De provincie Groningen, Stichting het Groningerlandschap, waterschap Noorderzijlvest, de LTO, de Vereniging Duurzame Landbouw Stad en Ommeland en de gemeente Winsum hebben een convenant ondertekend om in het noordelijke Reitdiepgebied een weidevogelgebied te realiseren. Dit houdt in dat binnen de agrarische functie maatregelen worden genomen om het gebied aantrekkelijk te maken voor weidevogels.

Het weidevogelgebied bestaat uit twee clusters, waarvan het cluster rond boerderij Wiersema grenst aan het sport- en recreatiegebied Winsum-West (Zie onderstaande figuur. Het andere cluster bevindt zich ten zuiden van de Garnwerderweg buiten de afbeelding). Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de aanleg en het beheer van een deel van het Pieterpad ter hoogte van het zuidelijk gelegen cluster, in combinatie met een fietspad. Dit heeft geen directe gevolgen voor het deel van het Pieterpad dat door Winsum-West loopt.

Ligging weidevogelgebied Reitdiep-noord

Bij de ontwikkeling van Winsum-West moet rekening worden gehouden met de inrichting van het weidevogelgebied. De aanleg van nieuwe functies richting de kern van het weidevogelgebied is ongewenst. Hoe in de invloedszone moet worden omgegaan met het voorkomen en/of beperken van verstoring door de aanleg van nieuwe velden, moet nog worden onderzocht.

Afweging aanpassen uitbreidingsrichting

In de startnotitie is het Oude Diep als een natuurlijke grens van het plangebied aangehouden. In de verkenning zijn knelpunten geconstateerd t.a.v. parkeren, infrastructuur en de afstand tot de begraafplaats. De raad heeft in een motie van 2 juli 2015 de vraag gesteld of een uitbreiding ten westen van het Oude Diep (in plaats van ten zuiden van de Schilligehamsterweg) de geconstateerde knelpunten kan oplossen.

Uit de landschappelijke analyse blijkt dat het agrarische gebied ten westen van Winsum waardevolle landschappelijke en cultuur-historische elementen bevat, zoals is omschreven in het voorgaande hoofdstuk. Op de figuur kernkwaliteiten zijn deze elementen aangeduid met gele uitroeptekens. De meeste waardevolle en nog herkenbare van deze elementen liggen ten westen van het Oude Diep, grofweg tussen het Winsumerdiep en de Schilligehamsterweg. De beschermde status van veel van deze afzonderlijke waardevolle landschapselementen is een belemmerende factor voor de inrichting van een nieuw sportgebied.

Historisch dijktracé en archeologisch monument

Zoals op de erfgoedkaart is te zien, ligt ten westen van het Oude Diep een historisch dijktracé, dat aan de noordzijde grenst aan een archeologisch monument (vermoedelijk een middeleeuwse wierde).

Volgens de nota Oude Groninger dijken hebben de dijken een hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarde omdat zij een belangrijke verschijningsvorm zijn van het eeuwenoude cultuurlandschap. Ze behoren tot de tien 'Groningse kernkarakteristieken' en staan vermeld in de Provinciale Omgevingsverordening. Zij dragen in belangrijke mate bij aan de verscheidenheid en herkenbaarheid van het landschap en zijn daarmee voor de belevingswaarde van het landschap waardevolle elementen.

Verkavelingsstructuur

Ten westen van het Oude Diep is de verkavelingsstructuur wat kleinschaliger dan ten zuiden van de Schilligehamsterweg. Dat maakt het moeilijker om hier relatief grootschalige voetbalvelden in te passen, met daarbij ontsluitingswegen, parkeervoorzieningen en gebouwen. De kwaliteit van het landschap wordt hiermee meer geweld aangedaan dan ten zuiden van de Schilligehamsterweg.

Weidevogelgebied

De EHS-status van het gebied ten westen van het Oude Diep is vervallen, maar het gebied is wel aangewezen als beheergebied voor weidevogels. De gemeente Winsum heeft het convenant voor de realisatie van dit weidevogelgebied, dat bestaat uit twee clusters, mede ondertekend. Eén van de te realiseren clusters grenst aan Winsum-West. Het invloedsgebied van dit weidevogelcluster ligt gedeeltelijk over de bestaande voetbalvelden van Hunsingo. Verdere uitbreiding van sportieve functies richting de kern van dit gebied is ongewenst. Uiteraard moet ook bij aanpassing van de bestaande velden of uitbreiding van het voetbalcomplex ten zuiden van de Schilligehamsterweg rekening worden gehouden met dit weidevogelgebied.

Aanleg en inrichting

Naast deze landschappelijke en natuurlijke beperkingen is het ook vanuit functioneel oogpunt niet per definitie eenvoudiger, goedkoper of sneller uitvoerbaar om ter hoogte van het Hunsingocomplex in westelijke richting uit te breiden. Ook hier moeten nieuwe wegen en parkeervoorzieningen worden aangelegd en moet een landschappelijke inpassing worden voorzien.

Daarbij kan in mindere mate aansluiting worden gevonden bij bestaande elementen (bestaande paden, bebouwing en het Oude Diep als natuurlijke begrenzing) dan bij de uitbreidingsrichting ten zuiden van de Schilligehamsterweg. De gronden in westelijke richting dienen allemaal nog verworven te worden, wat een snelle uitvoering in de weg staat.

Bovendien komt de accommodatie van de hockey- en korfbalvereniging geïsoleerd te liggen. Dit beperkt ook weer de mogelijkheden om bijvoorbeeld in de toekomst een kunstgrasveld samen met de voetbalvereniging te gebruiken.

Conclusie en aanbevelingen

Vanwege de meer waardevolle landschapselementen en de ontwikkeling van een weidevogelgebied, is het niet mogelijk om het sportgebied Winsum-West op een compacte en efficiënt beheerbare manier uit te breiden ten westen van het Oude Diep. Ook voor de toekomst zou het Oude Diep een natuurlijke en beschermende grens moeten zijn in de overgang naar het Reitdiepgebied. Daarbij past het behoud van de functie landbouw met eventueel een toevoeging van natuur en extensieve recreatie zoals bijvoorbeeld het aanwezige Pieterpad.

De uitbreidingsrichting zoals aangegeven in startnotitie – ten zuiden van de Schilligehamsterweg – biedt voldoende kansen voor een goede ruimtelijke invulling van Winsum-West. In eerste instantie voor het realiseren van nieuwe voetbalvoorzieningen, maar ook voor mogelijke andere ontwikkelingen in de toekomst. Uit de landschappelijke analyse blijkt dat hier voldoende mogelijkheden zijn om oplossingen te vinden voor de knelpunten op het gebied van parkeren, ontsluiting en afstand tot de begraafplaats. De raad is in maart 2016 van deze afweging op de hoogte gebracht.

Van landschapsanalyse naar ontwerp kader

Bij de verdere inrichting van het nieuwe sportgebied is het de uitdaging om rekening te houden met de waardevolle elementen in het gebied en om bestaande knelpunten – waar mogelijk – op te lossen. Bij de inrichting geldt overigens geen ‘blanco’ Ausgangssituatie: er moet rekening worden gehouden met de bestaande inrichting van het gebied. Bestaande functies en bebouwing kunnen niet, of in beperkte mate, verplaatst worden. Ook gelden er functionele eisen en landelijke voorschriften ten aanzien van de sportvoorzieningen, zoals een bepaald aantal kleedkamers of de maten van een hoofd- of trainingsveld. Tot slot is het vanwege kostenbesparing van belang om

zoveel mogelijk gebruik te maken van of aan te sluiten bij bestaande infrastructuur, zoals wegen, paden en riolering en leidingen.

In het schetsatelier zijn verschillende ontwerp-kaders besproken die op ieder op hun eigen manier rechte doen aan de aanwezige landschappelijke waarden in het gebied zelf en in de directe omgeving. Uit deze sessie kwamen uiteindelijk twee mogelijke ontwerp-kaders naar voren:

Sportpark: Er wordt een compact en praktisch sportpark aangelegd dat een functionele relatie heeft met het dorp Winsum. De landschappelijke inpassing bestaat uit een groene rand met beplanting direct rondom om het sportpark.

Sportlandschap: Er wordt een ruim en groen sportpark aangelegd met een geleidelijke groene overgang naar het landschap. De inrichting is speels (met een knipoog naar de onregelmatige verkaveling in het gebied) en biedt naast de benodigde sport- en parkeervoorzieningen ruimte voor wandelen en spelen.

De ontwerp-kaders of ontwerpmodellen zijn in het volgende hoofdstuk verder uitgewerkt.

Uitgangssituatie: kernkwaliteiten, knelpunten en bestaande functies in beeld (Buro Hollema)

4. Ontwerpmodellen

Aan de hand van de landschappelijke analyse zijn er twee mogelijke ontwerpkaders bedacht. Het ontwerpmodel 'sportpark' is compact en zoekt een functionele aansluiting met het dorp. Het model 'sportlandschap' is ruimer en groener van opzet en heeft meer interactie met het landschap.

Sportieve opgave: een nieuw voetbalcomplex

De gewenste nieuwe ontwikkeling bestaat uit een nieuw voetbalcomplex voor circa 1000 leden, met in totaal 6 velden en een clubgebouw van 2 verdiepingen met een kantine, kleedkamers en overige (bestuurs)ruimtes. De velden worden gefaseerd aangelegd. Hoe de verdeling kunstgras- en natuurgras moet worden, wordt nog onderzocht. Ook wordt nagegaan of multifunctioneel gebruik van de velden (en eventueel de gebouwen) mogelijk is. Op die manier kunnen in de toekomst mogelijk ook andere (sport)verenigingen gebruik maken van de nieuwe voorzieningen. Bij dit nieuwe complex moet voldoende parkeergelegenheid worden aangelegd. Een groene beplantingsrand is gewenst vanuit het oogpunt van landschappelijke inpassing, maar heeft tegelijkertijd een functie als windbreker.

Algemene ontwerpgegevens

Daarnaast gelden er een aantal algemene gebiedsgerichte ontwerpgegevens, die voor beide modellen gelden. Er moet bijvoorbeeld hoe dan ook een goede oplossing worden gevonden voor de ontsluiting van het gebied, de interne verkeersafwikkeling en voor het parkeren. Ook is het wenselijk de barrièrewerking van de N361 zoveel mogelijk te verkleinen. En er moet rekening worden gehouden met de bestaande functies en bebouwing in Winsum-West, zoals de camping, het zwembad, de woningen en bedrijven aan de Provincialeweg en de begraafplaats. Deze algemene ontwerpgegevens kennen uitwisselbare elementen die in beide modellen toepasbaar zijn.

In de volgende alinea's worden de ontwerpprincipes achter de beide modellen beschreven. De ontwerpmodellen houden ieder op hun eigen manier rekening met de waardevolle landschappelijke elementen in het gebied. De ontwerpmodellen geven sturing en bieden een kader waarbinnen een definitief ontwerp (op detailniveau) kan worden uitgewerkt.

Het sportpark

De variant 'sportpark' gaat uit van een compact en efficiënt sportpark, met goed beheerbare sportvoorzieningen. De bestaande velden van Hunsingo worden uitgebreid met vier nieuwe velden ten zuiden van de Schilligehamsterweg. Het nieuwe clubgebouw ligt centraal tussen twee van de nieuwe velden. De bestaande velden en kleedkamers van Hunsingo blijven in gebruik.

Er is geen directe relatie met het historische onregelmatige verkavelingspatroon; er wordt in feite aangesloten bij de meer rationele verkaveling van de nieuwere elementen in het gebied: de begraafplaats en de bestaande sportvelden.

Het sportpark zoekt vooral een functionele relatie met het dorp; het moet goed bereikbaar zijn voor sporters en andere gebruikers van het gebied. De nadruk op de functionele relatie met het dorp geeft extra gewicht aan het zoeken naar een oplossing voor de barrièrewerking van de N361.

De opzet volgens het ontwerp 'sportpark' is in hoofdzaak functioneel van aard en kent voornamelijk rechte lijnen. De velden liggen haaks op de centrale toegangsweg langs de begraafplaats. De opzet van het nieuwe complex is compact; er moet dan ook worden gezocht naar een compacte en efficiënte interne ontsluiting van het gebied. Hierbij is de wens autoverkeer en fietsers en voetgangers (of langzaam verkeer) zoveel mogelijk te scheiden. De Schilligehamsterweg en een

centrale noord-zuid gerichte weg vormen de dragers van het gebied. Vanaf deze drager zijn alle velden, ook die van de hockey- en korfbalvereniging, te bereiken. Naast de bestaande parkeerplaatsen, wordt extra parkeerruimte aangelegd langs de centrale weg over het complex.

Ontwerpmodel Sportpark (Buro Hollema)

De interne ontsluitingsstructuur wordt geaccentueerd met diverse beplanting die tevens de aard van de weg markeert. De centrale noord-zuidgerichte as voor 'alle verkeer' krijgt bijvoorbeeld een ander, steviger aangezet beplantingsbeeld dan de Schilligehamsterweg. Deze oost-west gerichte ontsluiting wordt een belangrijke entree voor langzaam verkeer. Aan de westrand van het sportcomplex, waar de Schilligehamsterweg het Oude Diep kruist, is een passende overgang naar het landschap gewenst.

Rondom de nieuwe velden wordt een groene beplantingsrand gerealiseerd, zodat het nieuwe sportcomplex vanuit het buitengebied aan het zicht wordt onttrokken door bomen en struiken. De voetbalvelden met daar omheen een groene afscherming, zijn in feite te zien als een nieuw zelfstandig element in het landschap, dat geen directe relatie met het aangrenzende landschap heeft. Een dichte groene rand beperkt het zicht over het buitengebied. Het aangrenzende landschap is vanuit het 'sportpark' eigenlijk alleen te beleven vanaf de Schilligehamsterweg en ter hoogte van de bestaande velden van Hunsingo. Uiteraard kan ten tijde van een definitief ontwerp nog worden gekeken of de beleving van het achterliggende landschap mogelijk wat vergroot kan worden, door bijvoorbeeld ter hoogte van het nieuwe clubgebouw een 'doorkijk' te maken.

Hoewel er vanuit dit model geen directe relatie wordt gezocht met het aangrenzende landschap, wordt de impact hierop vanwege de compactheid van dit ontwerp enigszins beperkt. De nieuwe velden liggen op een zo groot mogelijke afstand van het Oude Diep en de wierde Oldenzijl met het pad naar de Garnwerderweg. In deze strook is voldoende ruimte om te zoeken naar een groene invulling of om het huidige wandelpad te behouden of te verbeteren.

Het sportlandschap

In het model sportlandschap worden eveneens vier nieuwe velden, een clubgebouw en andere benodigde voorzieningen aangelegd ten zuiden van de Schilligehamsterweg, in aanvulling op de bestaande velden en kleedgebouwen van Hunsingo.

Binnen het kader van het sportlandschap wordt bewust aansluiting gezocht bij het landschap en hoe dit is ontstaan. De velden liggen enigszins verspreid en een aantal van de velden ligt schuin op de centrale wegen in het gebied. Op die manier wordt verwezen naar de onregelmatige blokverkaveling in het aangrenzende gebied. Ook biedt deze ruime opzet een groene aanblik.

Het sportlandschap is qua verschijningsvorm minder compact en efficiënt dan dat van model 'sportpark'. Daardoor is de afstand tot het Oude Diep en de wierde Oldenzijl kleiner. Daar staat tegenover dat het (bestaande) pad langs het Oude Diep vanaf meer punten in het sportcomplex bereikbaar is. Dit biedt mogelijkheden voor meerdere ommetjes vanuit en door het sportpark en de omgeving. De meer open opzet en zichtlijnen vanaf het complex zorgen ook voor een sterkere beleving van het achterliggende landschap. Aan iedere korte zijden van de velden aan de westkant wordt wel een groene beplantingsrand gerealiseerd. Hierdoor biedt het sportcomplex ook vanuit het aangrenzende landschap een groene aanblik. Tegelijkertijd werken deze beplantingsstroken als windvanger.

Hoewel de technische mogelijkheden nog moeten worden onderzocht, is tijdens het opstellen van dit ontwerpmodel bedacht dat de meer verspreide ligging van de velden mogelijkheden biedt om gebruik te maken van het hoogteverschil in het landschap (de velden ten opzichte van elkaar laten 'verspringen', opties om natuurlijke verhogingen als kleine tribune in te richten).

Tussen de velden wordt een nieuw clubgebouw opgericht. In het ontwerp kader is deze gesitueerd op de (denkbeeldige) lijn die de oude route van een kerkpad volgt. Dit pad vormde een belangrijke verbinding met het dorp Winsum, totdat de Schilligehamsterweg deze functie overnam. Een nieuwe route op deze plek door het sportcomplex kan, vooral als deze bijvoorbeeld kan worden verbonden met een zichtlijn of route over de begraafplaats, een mooie verwijzing naar het verleden betekenen.

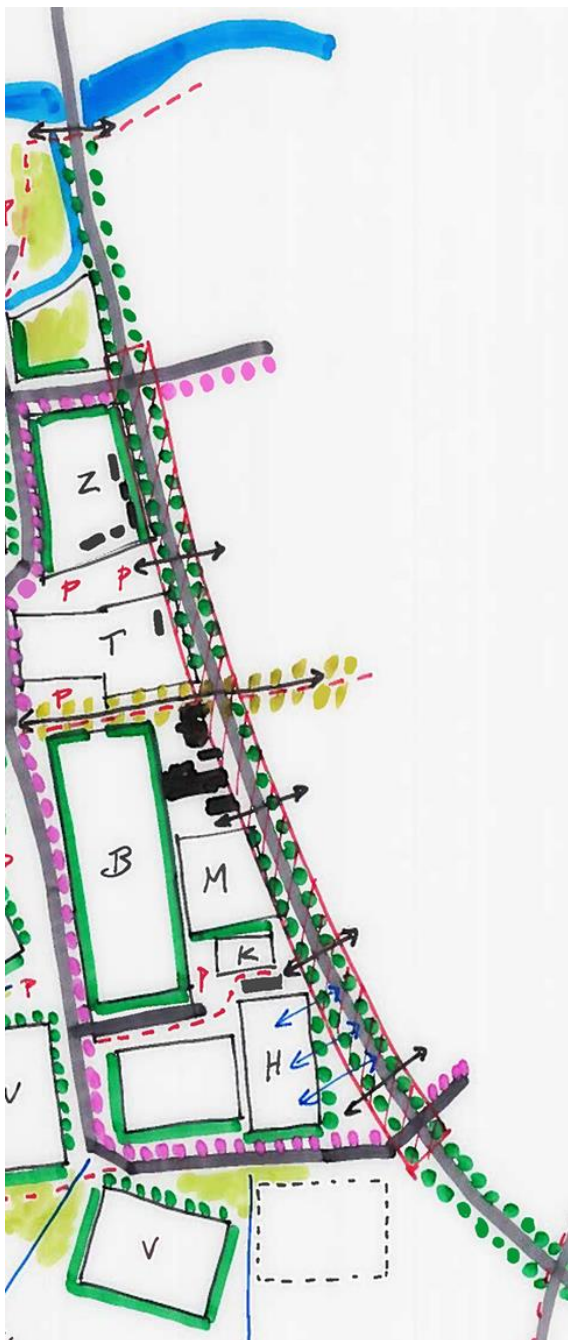

Ontwerpmodel Sportlandschap(Buro Hollema)

De Schilligehamsterweg en de noord-zuidgerichte centrale weg vormen ook in dit model de belangrijkste ontsluiting van het sportcomplex. Er wordt een centrale ontsluiting aangelegd in combinatie met één of meerdere verbindingen voor langzaam verkeer, die net zoals in het ontwerpkader voor het sportpark, worden geaccentueerd door een kenmerkende beplanting. De schuine ligging van de velden biedt ruimte om verspreid gelegen parkeerclusters mogelijk te maken. Indien mogelijk worden er voor dit langzaam verkeer zoveel mogelijk oversteekplaatsen over de N361 mogelijk gemaakt (zie ook algemene ontwerpopgave).

Algemene ontwerpopgaven

Infrastructuur en ontsluiting

Maximale integratie N361 (Buro Hollema)

In beide modellen vormt de Schilligehamsterweg samen met een nieuwe noord-zuid-gerichte weg centraal in het gebied de belangrijkste ruimtelijke en infrastructurele drager.

Het uitgangspunt is dat de Schilligehamsterweg een duidelijk herkenbare landschappelijke drager blijft (groene stippen op figuur hiernaast), maar verkeerstechnisch alleen nog gebruikt wordt door langzaam verkeer. Het autoverkeer (roze stippellijn) zal via de noord-zuid verbinding het gebied in en uit gaan, die mogelijk zowel aan de noordzijde ter hoogte van de Geert Reinderstraat, als aan de zuidzijde ter hoogte van het hockeyveld, aansluit op de N361.

Om de barrièrewerking van de N361 te verkleinen, is tijdens het schetsatelier gesproken over een andere inrichting van de N361. Deze weg wordt de komende jaren aangepakt, waarbij de provincie Groningen de doorstroming, leefbaarheid en verkeersveiligheid wil verbeteren. Vanuit het oogpunt van leefbaarheid, maar mogelijk ook vanuit verkeersveiligheid, bestaat het idee om de N361 tussen de Geert Reinderstraat en de Garnwerderweg een meer dorpse uitstraling te geven, waardoor de weg visueel meer onderdeel van het dorp gaat uitmaken en de snelheid wordt geremd. Er zijn dan meer verbindingen mogelijk met Winsum-West.

Of een tweetal ontsluitingen op en een meer dorpse inrichting van de N361 haalbaar is, zal na de zomer uit de discussie met de provincie blijken. De gemeente wil hier wel op inzetten. Mocht dit niet lukken, dan zijn er alternatieve routes mogelijk.

Voor de interne verkeerssituatie is het de uitdaging om in voldoende parkeergelegenheid te voorzien, de verkeersstromen ook tijdens piekmomenten goed te kunnen verwerken en een veilige verkeerssituatie te creëren voor alle verkeersdeelnemers. Het idee is dat dit het beste kan door autoverkeer en langzaam verkeer zoveel mogelijk te scheiden en de stromen elkaar zo min mogelijk te laten kruisen. Ook het landbouwverkeer over de Schilligehamsterweg verdient aandacht.

Een duidelijke ontsluitingsstructuur kan tot slot ook de interne routing of samenhang in het gebied verbeteren, waarbij de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het kunstgrasveld en de camping voldoende aandacht krijgen.

Bestaande functies

Voor beide ontwerpmodellen geldt dat er rekening moet worden gehouden met de bestaande functies in het gebied. Die liggen vast en kunnen niet, of slechts in beperkte mate, worden verplaatst. In sommige gevallen staan ze enigszins los van de nieuwe ontwikkelingen, zoals de woningen en bedrijven langs de Provincialeweg. In andere gevallen is er meer samenhang met de nieuwe ontwikkelingen, omdat bijvoorbeeld kan worden aangesloten bij een verbeterde infrastructuur.

Zwembad, kunstgrasveld en overige sporten

Bij de verdere uitwerking van de nieuwe plannen voor Winsum-West staat het realiseren van een nieuw voetbalcomplex eerst centraal. Toch wordt waar mogelijk verbinding gezocht met andere sporten of activiteiten in het gebied. Het verbeteren van de ontsluiting van het gebied, biedt kansen voor de andere sporten. Maar ook op het gebied van duurzaamheid, mogelijk medegebruik van gebouwen en/of velden, wordt ruimte voor samenwerking gezocht.

Begraafplaats

De begraafplaats aan de Schilligehamsterweg ligt er ruim een eeuw en is een belangrijk gegeven in het gebied. Er wordt nog steeds begraven en tot 2019 is hiervoor in ieder geval nog voldoende ruimte op de bestaande locatie. Hoeveel ruimte er in de toekomst voor de begraafplaats moet worden gereserveerd, is nog niet geheel duidelijk. De gebruiken rond begraven in Winsum veranderen. Er wordt bijvoorbeeld vaker dan vroeger gekozen voor crematie.

De locatie van de volkstuinen wordt gezien als uitbreidingsmogelijkheid voor de begraafplaats. De bezetting van deze tuinen neemt de laatste jaren af, een deel van de tuinen ligt braak. Er zijn in Winsum in totaal drie volkstuincomplexen, waarvan deze aan de Provincialeweg de kleinste is. Op de andere twee volkstuincomplexen in Winsum is nog ruimte. Vanuit de gemeente bestaat de wens om in de toekomst de volkstuinen op deze twee locaties te concentreren en de locatie aan de Provincialeweg mogelijk als uitbreiding van de begraafplaats te kunnen aanwenden.

De nieuwe sportfunctie aangrenzend aan de begraafplaats heeft ook op andere vlakken impact. Hoewel er in de directe omgeving ook in de huidige situatie al wordt gesport, ontstaat er natuurlijk meer impact door de uitbreiding van het voetbalcomplex. Om deze impact te beperken, wordt een optimale afstand gezocht tussen de begraafplaats en de nieuwe velden. In deze ruimte worden zoveel mogelijk openbare functies gesitueerd, zoals de ontsluitingsweg, parkeren en uiteraard een groene zone.

Recreatieve ontwikkeling

Aan de noordzijde van het gebied, grenzend aan het Winsumerdiep, blijft ruimte voor recreatieve ontwikkeling op en rond Camping Marenland. Dit staat eerst los van de ontwikkeling van een nieuw voetbalcomplex.

Met name het ontwerpmodel 'sportlandschap' biedt ruimte voor recreatieve routes en (dorps)ommetjes en het creëren van een aantrekkelijke groene openbare omgeving. Ook deze invulling wordt in een later stadium opgepakt.

Conclusie

Het ontwerpmodel sportlandschap biedt de meeste ruimte voor landschappelijke inpassing en andere doelen: zoals het creëren ommetjes en een aantrekkelijke openbare ruimte voor alle gebruikers van het gebied. Daarom verdient dit model de voorkeur en zal dit kader als uitgangspunt dienen voor verdere uitwerking.

Ontwerpschets inrichting Winsum-West op basis van het ontwerpmodel Sportlandschap

Bijlage 6 Wijzigingen op het gebied van de BBV-voorschriften

De inhoud van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wijzigt met ingang van het begrotingsjaar 2017 fors. De wijzigingen vinden plaats op een groot aantal onderdelen:

1. Uitvoeringsinformatie

Werd de informatie in de begroting 2016 op programmaniveau nog onderverdeeld in producten, deze producten zijn in 2017 vervangen door taakvelden. We konden in deze taakvelden bijna allemaal onderbrengen in de huidige programma's. Er is één programma vervallen (Belastingen) en er is één nieuw programma: Bedrijfsvoering (ter invulling van het nieuwe taakveld "Overhead"). Daarnaast zijn enkele onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen vervallen (dividend, uitkering sociaal domein en saldo financieringsfunctie). Deze laatste drie onderdelen zijn verschoven naar een ander programma.

2. Beleidsindicatoren

Naast de uniforme taakvelden, wordt in het herziene BBV voorgeschreven dat gemeenten een basisset van beleidsindicatoren hanteren voor de begroting en de verantwoordingsstukken. Zij kunnen er zelf voor kiezen om daar eigen indicatoren, toegesneden op de lokale situatie, aan toe te voegen. De indicatoren worden opgenomen in de beleidsbegroting bij de programma's en zijn relevant voor een nadere onderbouwing van het beleid.

3. Kengetallen financiële positie

Het BBV gaat voorschrijven dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen (eigenlijk al per 2016). Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen.

4. Verbonden partijen

Ter wille van het inzicht wordt de voorgeschreven lijst van verbonden partijen opgesplitst in:

1. gemeenschappelijke regelingen;
2. stichtingen/verenigingen; en
3. coöperaties/vennootschappen.

Daarnaast is de uitvoering van taken voor gemeenten steeds complexer geworden. In toenemende mate moeten zij een beroep doen op andere organisaties waaraan zij taken uitbesteden, via inkoop of subsidie of via uitvoering door verbonden partijen. Om de prestaties van verbonden partijen en de eventuele risico's te kunnen beoordelen is goede informatie nodig, die aansluit bij de informatie van gemeenten over hun eigen taakuitvoering en de daaraan verbonden risico's.

5. Inzicht in overhead en kosten

Bij de gemeenten wordt verschillend omgegaan met de toerekening van doorberekende apparaatskosten inclusief de hierin opgenomen overhead en doorberekende rente. In het gewijzigde BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd maar centraal onder een afzonderlijk taakveld (in Winsum straks onder een afzonderlijk programma). Hiermee vervalt de noodzaak van een complexe en veelal ondoorzichtige kostentoerekening aan alle gemeentelijke taken en activiteiten. Doordat de

“doorberekende uren” verdwijnen uit de programma’s zal sprake zijn afwijkingen met cijfers van eerdere begrotingen. Ook komen er nieuwe regels voor het omgaan met rente. Het is de bedoeling dat de begroting transparanter wordt.

6. Stelsel van baten en lasten

De wijzigingen in het nieuwe BBV richten zich op de systematiek van afschrijvingen en de sturing van het EMU-saldo op kasbasis. Er is met ingang van 2017 geen verschil meer tussen de wijze van afschrijven van activa met een economisch en maatschappelijk nut. Alle investeringen worden straks geactiveerd en over de verwachte levensduur afgeschreven.